

DOMOLJUB

Izhaja vsak četrtak. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za Ameriko in druge tuje države 6 K). — Posamezne številke se prodajajo po 10 vinarjev.

S prilogami:
Naš kmečki dom, Društvenik, Naša gospodinja

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 29.

V Ljubljani, dne 18. julija 1912.

Leto XXV.

Brez nas ne gre!

Državni poslanci so na počitnicah. Zadnja seja državnega zbora je bila v petek, dne 5. t. m. Dela je bilo veliko. Redno so bile teden za tednom od torika do petka — štiri dni — zbornične seje, ki so večkrat trajale dolgo v noč. Poleg njih pa dopoldne in zvečer nešteto odsekov. Prav mnogo dni jih je bilo naenkrat po deset in še več. To delo se v javnosti ne vidi, dasi je utrudljivo in v marsičem pomenljivejše, kakor zbornično. V zbornici je že vse navadno določeno, kako se bo glasovalo. Govori so namenjeni le bolj za zunaj. V odsekih se pa dela, posvetuje; tam se izvrše najvažnejše bitke.

Volivci cenijo zborovanje državnega zbora po uspehih. Naši so lahko zadovoljni. Poslanci, ki jih je poslala Slovenska Ljudska Stranka na Dunaj, so tudi v tem zasedanju pokazali svojo pridnost, zvestobo, edinstvo in neupogljivo odločnost. Bili so težki časi. Poljaki, svobodomiselni Nemci in Čehi so se pripravljali, da vzamejo vajeti v državi v roke. Sebičnost je zmagala tudi pri Čehih, da so delali politiko na svojo roko brez nas. Sami so bili naši poslanci in ravno zato so tem jasnejše pokazali svojo moč. Pojmo lepo po vrsti!

1. Šlo je v prvi vrsti za novi vojni zakon. Nihče ne more tajiti, da prinaša ta zakon z dveletno vojaško službo in z drugimi važnimi določili, ki smo jih v »Domoljubu« že povedali, mnogo polajšav za ljudstvo, posebno za kmečki stan, obenem pa tudi pomnožuje število vojakov in s tem daje moč državi proti sovražnikom in utrjuje cesarsko hišo.

Velike stranke — Nemci, Poljaki in Čehi — so hotele ob ti priliki od dr-

žave izsiliti zase raznih ugodnosti. Zlasti je bil njihov namen namestu sedanje vlade postaviti novo, v kateri bi sedeli ministri, vzeti izmed poslancev imenovanih strank. To kupčijo so preprečili naši poslanci, ki so v zbornici proglasili to-le načelo: Mi damo vojni zakon državi, in sicer zastonj, toda le pod pogojem, da to store tudi vse druge stranke. Če bi se pa ob ti priliki hotele delati politične kupčije, ne bo vojnega zakona. To je pomagalo. Sebična gladovnost je bila s tem podrtja v blagor državi, nam in vsem manjšim narodom naše države.

2. Uradniški zakon je strašil dolgo časa v zbornici. Liberalni poslanci vseh narodov, ki so pri volitvah odvisni od uradniških glasov, so licitirali navzgor in če bi šlo po njihovem, bi bili uradniki dobili za veliko milijonov zvišane plače, poleg tega pa še na vse strani take pravice, da bi bila država popolnoma v njihovih rokah. Izmed vseh poslancev so se edino naši temu uprli in venomer zahtevali, da se mora število uradnikov zmanjšati, da mora uradnik pred vsem zvesto delati svojo službo in se vedno zavedati, da je on zavoljo ljudstva, ne pa ljudstvo zavoljo njega. Ko bi bili drugi poslanci tudi tako mislili in delali, bi bil danes lahko uradniški zakon že potrjen; tako pa zdaj počiva v pododseku gosposke zbornice in se bo moral znatno izpremeniti, preden bo zrel za cesarsko potrjenje. Stranke, ki so s svojimi obljubami uradnikom zavezane, so v velikih škripicah. Uradniki so nejevoljni in se po shodih kregajo ter odpovedujejo zvestobo poslancem, ki so jih izvolili. Naši poslanci so ob uradniškem vprašanju tudi vedno povdarjali, da prej ni misliti na nobeno zvišanje njihovih plač, dokler se ne dobe novi dohodki. Novih davkov bo treba. To pa vedo, da so mo-

goči le taki novi davki, ki zadenejo bogatejše stanovce: višji dohodninski davek za velike dohodke, davek na dividende velikih družb, na tantieme, na ogromne kartelne dobičke. Liberalni poslanci bi radi zvalili vse breme na ljudstvo, pa so morali spoznati, da ne pojde. Morali se bodo sprijazniti z davki na bogatejše sloje in z davkom na žganje, ki prinese deželam od države nove dohodke. Po Kranjskem sedaj liberalci vpijejo o deželnih financah. Naši poslanci so pa med tem na Dunaju tako zasukali reč, da se bo moral jeseni skleniti davek na žganje, ki bo naši deželi prinesel krog enega milijona dohodkov in s tem postavil naše finance na novo podlago.

3. Poljaki in Čehi bi bili radi iz državnega zbora prinesli s seboj kanale in milijone za uravnavo svojih rek. Svojim volivcem so se zaprisegli, da se bo to zgodilo. In zdaj prihajajo praznih rok. Tudi to so dosegli naši poslanci s svojo odločnostjo in neupogljivostjo. Jasno so namreč povedali, da ne bo nič iz poljskih in čeških zahtev, če se obenem južnim deželam za vodne potrebe ne zagotovi primerna svota. Tako so tudi delali in vodovodni odsek državnega zbora tiči v blatu ter ne more nikamor naprej. Naprej tudi jeseni ne pride, če se ne ugoti našim zahtevam. Država mora prispevati več nego doslej za vodovode, uravnavo rek in hudournikov in sploh za gospodarsko povzdigo naših dežel. Po ti poti se razbremenjuje tudi izdatki kranjske dežele in polajšajo njene finance. Liberalci vpijejo, naši pa delajo. Liberalci kriče o bankrotu v deželi, naši pa s svojo politiko napeljujejo iz državnih sredstev milijone za povzdigo dežele in ljudstva.

4. Za brate Hrvate so se edino uspešno dvignili naši poslanci. Dosegli so, da se je vlada in z njo vsa zbornica

izrekla, da ne more mirno gledati, če se na Hrvaškem nasilno uničuje vsa politična svoboda. Prvič je avstrijska zbornica vsled nastopa naših poslancev priznala ogromni pomen južnih Slovanov za celo državo. Vidnih uspehov v tem oziru žalibog še ni, toda pridejo brez vsake dvojbe. V politiki je treba potrpežljivosti, zlasti pa tu, ko gre za to, da se stre ogrska nasilnost. Toliko se je doseglo, da danes ni v celi naši državni polovici nobene stranke in nobenega lista, ki bi držal z Ogrri in ne obsojal njihovega nasilja proti Hrvatoma. Tudi Hrvatoma zasije lepše solnce.

Dr. Šusteršič je v zbornici izrekel besede: »Čehi pravijo: Brez nas ne gre; Poljaki pravijo: Brez nas ne gre; Nemci pravijo: Brez nas ne gre. — Gospodje, razodenem vam skrivnost: Brez nas tudi ne gre.« Te besede so se izkazale in si bodo ohranile svojo veljavo tudi za prihodnost.

Političen pregled

SKUPNI MINISTRSKI SVET.

Zadnji ponedeljek se je zbral skupni ministrski svet. Vodil je sejo zunanji minister grof Berchtold. Vojni minister je v triurnem govoru poročal o potrebi, da se nabavijo novi trdnjavski in poljski topovi. Naglašal je, da so naši topovi nasproti topovom drugih držav manj vredni, ker bron ni tako trden kakor jeklo. Iz naših topov izstreljene kroglice dosežejo 500 metrov brzine, oni drugih držav pa 600 metrov. Predvsem so manjvredni gorski topovi, a jeklene topove smatrajo za neobhodno potrebne tudi za poljske in gorske ter za težke havbice, medtem ko ostanejo l. 1908. in 1909. nabavljeni topovi. Za trdnjavsko topničarstvo potrebujejo možnarje s 30-5 cm kalibrom. Zastareli so tudi trdnjavski topovi iz leta 1887. Glede na vojno mornarico zahteva vojna uprava, da se nadomeste leta 1890. zgrajene ladje tiste vrste, kakor je ladja »Monarch«, češ, da niso več dovolj sposobne za hitro plovbo.

Za zahteve vojnega ministra se je zavzel zunanji minister grof Berchtold, ki je poudarjal, da je položaj na Balkanu čisto nejasen in da se lahko vsak čas izcimijo resni zapletljaji. Tudi podmaršal Schemua, načelnik general štaba se je zelo zavzel za zahteve armade. Nato pa sta govorila finančna ministra, ki sta se pa morala seveda izjaviti proti tolikim koncesijam armadi. Nabava novih topov bi namreč stala 250 milijonov; tega pa drž. blagajne ne zmorejo. Že brambna reforma, ki je sedaj bila sklenjena, bo naložila 75 milijonov novega bremena obema državnima polovicama, povišajo se pa tudi redni izdatki. S tega stališča sta morala finančna ministra odkloniti vojne zahteve, ki so bile potem odložene. Prišlo pa bo vprašanje o novih

topovih in zračnem brodovju kmalu zopet na površje.

NEMIRI V ALBANIJI.

Omenili smo že, da je v razpravi o novih topovih poudarjal naš zunanji minister, kako nejasen je sedanji položaj na Balkanu. Nekaj smo pojasnili že zadnjič o pomenu Albanije, sedaj pa prihajajo vedno nova poročila o uporih te dežele in kako Turke skrbi, ko se morajo bojevati z zunanjim sovražnikom in domačimi uporniki. Kakor vse kaže, je sedanji upor delo Italijanov, ki dobivajo v Albaniji vedno večji vpliv. Italijanska zunanja politika gre za tem, da bi dobili Lahi v roke vse dežele ob Jadranskem morju, predvsem pa Albanijo. Iz tega je razumljivo, zakaj poželjivo gledajo na naše primorske dežele, ki bi jih raje danes spravili pod se kot jutri. Za Albanijo jim je tem več, ker če to dobe, zaprta je Avstriji pot do Soluna in prost izhod iz Jadranskega morja, s tem pa bi bila Avstrija kot velesila pri koncu. Ker mora tudi naša monarhija težiti po tem, da se okrepi na jugu, ob morju, bide se med Lahi, Turki in med Avstrijo že par desetletij tih, a nevaren boj, ki more vsak hip dati povod armadi, da reši čast in korist monarhije. Ta tihi boj je v tem, da Avstrija in Italija skušata pridobiti Albance zase. S šolami jih hočejo vzgojiti v svojem duhu, v trgovini jih zopet navezati na svoje dežele. Zalibog se Avstrija, oziroma njeni zastopniki ne izkažejo vedno na pravem mestu. Sedanji upor je tedaj Lahom dvakrat prav. Turke zadržuje v boju za Tripolis, Albance pa odtuja vedno bolj Turčiji. Ker so tudi Lahi v boju proti Turku, čutijo se naravno Albanci za nekake laške zaveznike.

Vstaja sama se, kakor poročajo listi, vedno bolj širi. Zapleteni so v boj skoro vsi rodovi v deželi. Celo take rodbine, ki so pri prejšnjih vstajah bile na strani Turkov, so sedaj pristopile k vstašem, ker Turki niso izpolnili skoro nobene lani dane obljube. — Poročila o posameznih bojih so včasih precej nezanesljiva, toda iz številnih, četudi manjših prask, se razvidi, da je upor zelo hud. Za Turke je položaj tem žalostnejši, ker je nered med vojaštvom samim. Z mladoturško vlado je zašla politika med častnike, ki se sedaj dajo sami med seboj. Mnogo jih zahaja celo k vstašem.

Zaradi vstaje v Albaniji in posebno radi upora in nereda med oficirji, pričakovati je tudi v ministrstvu krize. Odstopil je že vojni minister Šefket paša, da bo mogel njegov naslednik, ki ni še nikamor vezan, prav nastopiti proti neredu. Tudi nekateri drugi ministri baje odstopijo, vendar za enkrat še vodijo posle, da ne nastane popolna anarhija.

SESTANEK DVEH CESARJEV.

Nemški cesar Viljem in ruski car Nikolaj sta se sestala zadnji teden že četrtič v finskih gorah. Prvič sta bila

skupaj leta 1905. v Björköju, potem l. 1907. v Swinemündu, predzadnjič pa v Potsdamu. Sedanji sestanek se je vršil v Baltischportu, to je v malem ruskem mestu ob Baltičkem morju.

Razumljivo je, da vzbudi tak sestanek zanimanje cele Evrope. Ne snideta se vladarja samo k prijateljskemu sestanku, ampak s seboj pripeljeta svoje vodilne ministre, ki se dogovore o važnih svetovnopoličnih vprašanjih. Za nas je pa ta sestanek tem pomembnejši, ker je Nemčija naš zaveznik, Rusija pa sosed, s katerim išče naša država zadnji čas prijateljstva. Naše državničke je ta sestanek tako skrbel, da so sklenili, da morajo pred njim pokazati notranjo moč naše monarhije, in zato izpeljati brambno reformo. Kakor znano, se jim je to posrečilo; drugo vprašanje pa je, v koliko je to vplivalo na razgovore nemškega in ruskega cesarja. O razgovorih in dogovorih ni nič znanega, ker drže take stvari tajno, toliko se pa razvidi, da se je prijateljstvo med Rusijo in Nemčijo spet utrdilo. Pravo vsebino dogovorov bomo spoznali šele iz posledic.

PORTUGALSKI NEMIRI.

Na Portugalskem še vedno ni miru. 21 mesecev že obstoji republika in še do danes ni ustvarila nič pametnega in trajnega. Edino kar so ustvarili je, da so pometali v ječe vse ljudi, ki so se jih bali radi vpliva pri ljudstvu, vse pristaše monarhije, duhovnike itd. Ječe so v Lizboni vse prenapolnjene in to postopanje portugalske vlade obsojajo celo liberalni listi izven Portugalske. Storili pa niso sedanji voditelji Portugalske tudi za svoje pristaše ničesar. Gospodarsko gre portugalsko ljudstvo vedno bolj v propad in četudi govore svobodomiselnih prekucuh o kulturi, prosveti in omiki, ne store za umski napredek dežele ničesar. Da, proti svojim najboljšim prijateljem revolucijonarnim delavcem v Lizboni so nastopili. Radi nekega štrajka so poslali na te nahujskane reveže vojaštvo, kakor meseca poprej nad pristaše starega kralja.

Kaj čuda, da vzbuja tako postopanje vedno večjo nevoljo. Splošno nejevoljo, ki je nastala v teh razmerah, porabili so monarhisti, ki so začeli boj za starega kralja čisto znova. Iz sedanje Španije, kjer žive pregnani z doma, prišli so voditelji monarhistov v deželo, nabrali kmalu precejšnje čete in začeli boj. Republikanci so morali odposlati proti njim velike vojaške čete, ki pa še vedno niso dosegle uničenja monarhistov. Kolikor se da presoditi podjetje Conceirovo, ki je vodja monarhistov, nima prave bodočnosti, kajti redne vojaške čete bodo gotovo dosegle vsaj počasi uspehe nad prstovoljci monarhistov, vendar pa kažejo zopetnji boji, kako gnile so razmere v tej deželi svobode in da je »luč od zapada« le blesk, ki ga kaže trhloba v nočnem času.

LISTEK

Salomonovi rudniki.

iz angleščine po Rider Haggardu prevel I. M.

□□

ŠESTO POGlavJE.

Voda! Voda!

V dveh urah, okrog štirih, sem se vzbudil in zopet se je pojavila mučna žeja. Nisem mogel spati dalje. Sanjalo se mi je, da sem se kopal v veliki reki, z zelenimi bregovi, in ko sem se zbudil, vidim, da se nahajam v oni suhi divjini, in se spomnim, kako je Umbopa rekel, ako ne najdemo vode do tega dne, da moramo vsi žalostno umreti. Nobeno človeško bitje ni moglo dolgo živeti v tej strašni vročini. Vsedel sem se in drgnil svoj obraz s svojimi suhi mi in tuidimi rokami. Moje ustnice in trepalnice so se sprijemale in samo z drgnjenjem sem jih z nekoliko napo-rom mogel odpreti. Ni bilo več daleč do dneva, vendar ni bilo nikjer čutiti zore v zraku, ki je bil napolnjen z žalostno vročino, katere ne morem popisati. Ostali so še spali. Ko se je toliko zdanilo, da je bilo mogoče čitati, sem izvlekel iz žepa izvod svetega pisma, ki sem ga vzel seboj in začel čitati. Kmalu so se zbudili tudi drugi in tudi oni so začeli drgniti svoje obraze in odpirati svoje kakor z lepom zaprte ustnice in trepalnice.

Kakor hitro smo bili vsi zbudjeni, smo se začeli pomenkovati o položaju, ki je bil dovolj resen. Niti kapljice vode nam ni ostalo. Obrnili smo steklenice narobe in lizali vratove; vendar smo se zmotili, kajti bile so suhe kakor kosti. Tomič, ki je nosil žganje, ga je izvlekel iz žepa in poželjivo gledal. Toda Sergij mu ga je na mestu vzel, kajti piti surov špirit, bi samo neznanško pospešilo konec.

»Ako ne najdemo vode, moramo umreti,« je rekel.

»Ako smemo zaupati zemljevidu starega Dona, se mora nahajati voda nekje tukaj v bližini,« sem rekel; vendar ni bil nikdo posebno zadovoljen s to opazko. Bilo je vendar tako očito, da ni mogoče zaupati zemljevidu. Sedaj je bil docela dan, in ko smo sedeli tamkaj in srepo pogledovali drug drugega, sem opazil, da je Hotentot Vent vstal in začel z očmi pregledovati tla. Kmalu se je nenadoma ustavil, nekaj zamolklo zaklical in pokazal na zemljo.

»Kaj je to?« smo vzkliknili; in naenkrat smo bili vsi na nogah in skočili tja, kjer je stal in kazal na tla.

»No,« sem rekel, »to je precej sveža kozlova sled; kaj za to?«

»Kozli ne gredo daleč od vode,« je odgovoril.

»Ne,« sem odgovoril, »na to sem opazil, in Bog bodi zahvaljen zaradi tega.«

To malo odkritje nas je navdalo z novim življenjem; čudovito je, kako se človek v obupnosti oprime vsake bilke in prične zopet upati. V temni noči je ena sama zvezda boljša vodnica kakor nobena.

Vent pa je med tem dvigal svoj ploščati nos in na vso moč vohal po zraku kakor oven, ki voha nevarnost. Kmalu je zopet izpregovoril:

»Vodo duham,« je rekel.

Po teh besedah smo bili nad vse veseli; kajti vedeli smo, kako čudovito voh imajo v ti divjini vzrasli ljudje.

Ravno v tem trenutku se je prikazalo solnce v vsem svojem svitu in razkrilo tako veličasten razgled našim začudenim očem, da smo za nekoliko trenutkov pozabili svojo žejo.

Kajti tamkaj, komaj štirideset petdeset milj daleč od nas so se v raznih žarkih jutranjega solnca kakor

»Vodo duham,« je rekel.

srebro svetile Sabine gore, na obeh straneh pa se je na stotine milj daleč raztezalo veliko Sulimanovo gorovje. Ko sedim sedaj tukaj in poskušam popisati nenavadno veličastvo in krasoto razgleda, me zapuščča moj jezik. Ne morem storiti tega, dasi se na vse to živo spominjam. Tamkaj ravno pred nami sta se nahajali dve orjaški gori, kakor se, mislim, ne vidijo nikjer drugje v Afriki niti drugje na svetu; megje sta vsaka najmanj petnajst tisoč čevljev, bili sta pa komaj nekoliko milj vsaksebi in zvezane po strmih grebenih skalovja in strmele v grozni, belkasti svečanosti naravnost v nebo. Njihovi vznožje se je dvigalo počasi iznad ravnine in se je videlo v tej daljavi popolnoma okroglo in gladko; in vsakem pa se je dvigala ogromna gora, pokrita na vrhu s snegom. Skaloviti greben, ki ju je vezal, se je zdel nekoliko tisoč čevljev visok in popolnoma strm; na

obeh straneh pa so se raztezale kolikor daleč je seglo oko, enake proge skalovja, le semintja pretrgane z gorami, s ploščatimi vrhovi, tako kakor je na primer svetovnoznana gora pri Kapuskem mestu; ta oblika je, mimogrede povedano, v Afriki zelo navadna.

Popisati veličastje celega razgleda, presega moje moči. Bilo je nekaj tako neizrekljivo veličastnega in prevladajočega na teh orjaških ognjenikih — kajti brez dvoma so to ugasli ognjeniki — da se skoro dihali nismo upali. Nekoliko časa se je jutranja svetloba igrala po snegu in po rujavem in visokem skalovju spodaj, potem pa so se začele zbirati okoli njih čudne megle in oblaki, kakor da bi hoteli našim očem zakriti veličastno lepoto.

Komaj se je gorovje skrilo v oblakih, že se je zopet oglasila naša žeja — prav pekoča žeja.

Bilo je vse lepo, ko je Vent dejal, da voha vodo; četudi pa smo gledali, kamorkoli smo hoteli, nikjer nismo mogli najti najmanjšega znamenja o njej. Kolikor daleč je moglo seči oko, ni bilo drugega kakor vroči pesek in grmičevje. Šli smo okoli griča in se skrbno ozirali na vse strani, toda povsod je bilo isto, niti ene kapljice vode ni bilo videti, nikjer ni bilo opaziti niti najmanjšega znamenja mlakuže ali studenca.

»Ti si norec,« sem dejal Ventu, »tukaj ni vode.«

On pa je še vedno vihal svoj nos in vohal.

»Duham jo, gospod,« je odgovoril, »nekje v zraku se nahaja.«

»Da,« sem rekel, »brez dvoma se nahaja v oblakih in čez kaka dva meseca bode padla dol in izpirala naše kosti.«

Sergij se je zamišljeno prijel za brado. »Morebiti se nahaja na vrhu griča,« je opomnil.

»Preklicano,« je rekel Tomič, »kdo je vendar že kdaj čul, da se voda nahaja vrh griča?«

»Pojdimo in poglejmo,« sem svetoval in brez upanja smo začeli lezti po peščenih straneh griča navzgor. Umbopa je hodil prvi. Naenkrat se je ustavil kakor okamenel.

»Tukaj je voda!« je zavpil na ves glas.

Hiteli smo k njemu in tamkaj se je v globoki globini na istem vrhu peščenega griča v resnici nahajala mlakuža vode. Nismo se ustavili, da bi razmišljali, kako je prišla na ta čudni prostor, in tudi se nismo ustavljali, ker je bila tako črna in nevljiva. Bila je voda ali vsaj nekaj mokrega in to nam je zadostovalo. Planili smo naprej in v hipu smo vsi ležali na tleh in srkali nevljivo tekočino, kakor bi bila božanski nektar. Sveta nebesa, kako smo pili! In potem, ko smo se napili, smo si začeli močiti izsušeno kožo. Cenjeni čitatelj, ki ti je treba zavrteti ročaj in poklicati »vročo« ali »mrzlo« vodo iz nevidnega kotla, si ne moreš predstavljati razkošja te blatne kopeli v črnika-
sti topli vodi.

Čez nekoliko časa smo se čutili v resnici okrepčane in padli smo nad posušeno meso, ki se ga skoro 24 ur nismo mogli dotakniti. Prižgali smo pipe in polegli ob tej blaženi mlakuži v senci viseče skale in kmalu spali notri do poldneva.

Ves ta dan smo počivali pri vodi in hvalili Boga, da smo našli vodo; nismo tudi pozabili izkazati primerne hvaležnosti davno umrlemu da Silvestre, ki jo je tako natančno narisal na koscu svoje srajce. Edino čudo za nas je bilo, da je obstajala toliko časa, in edini način, po katerem si moremo to tolmačiti, je misel, da jo mora napajati kak studenec globoko v pesku.

Napolnili smo sebe in svoje steklenice, kolikor je bilo mogoče, nato smo pri mesečnem svitu mnogo boljše volje zopet odrinili naprej. V tej noči smo prehodili skoro petindvajset milj, vendar nismo našli več vode, česar ni potreba omenjati, bili smo pa tako srečni, da smo našli nekoliko sence za visokimi mravljišči. Ko je solnce izšlo in pregalo za trenutek skrivnostne megle, se je videlo, kakor bi se Sulimanovo gorovje in veličastne Sabine gore, ki so se nahajale sedaj samo kakih dvajset milj daleč, dvigale ravno pred nami; videli so se veličastnejši kakor kedaj. Ko se je približal večer, smo zopet korakali naprej, in da povem na kratko, v svitu naslednjega jutra smo bili na najnižjih višinah leve Sabine gore, kamor smo bili vedno obrnjeni. Sedaj nam je zopet zmanjkalo vode in zopet smo trpeli hudo žejo, a videli smo, da nimamo nobenega upanja potolažiti jo, dokler ne pridemo do snežne črte daleč gori nad nami. Teško smo hodili po žgoči vročini po lavi navzgor, kajti našli smo, da je obstajalo orjaško vznožje gore edino iz lave, ki jo je ognjenik v davni dobi izbruhal.

Ob enajstih smo bili zelo vtrujeni in s nam je, na kratko povedano, zelo slabo godilo. Lava, po kateri smo morali hoditi, je bila precej gladka, vendar pa še toliko hrapava, da je zelo mučila naše noge; in to nas je obenem z drugimi križi in težavami zelo utrudilo. Nekoliko sto čevljev nad nami se je nahajalo nekoliko velikih kosov lave, in proti njim smo obrnili svoje korake z namenom, da se vležemo v njihovi senci. Dospeli smo do njih in na naše začudenje — kolikor smo bili zmožni čuditi se — smo na majhni planoti tik blizu opazili, da je bila lava pokrita z gostim zelenjem. Očividno je zemlja, ki se je naredila iz lave, tamkaj obstala in tekom časa je iz nje pognalo seme, ki so ga zanesli vetrovi in ptice. Vendar se nismo dalje zanimali za zelenje, kajti človek ne more živeti ob travi. V to je treba posebnega dovoljenja usode in posebnih prebavnih organov. Posedli smo torej pod skalovjem in težko sopli, in jaz sem srčno želel, da bi se ne bili nikdar podali na to blazno pot. Samo Umbopa je štikal okrog in se podal proti mali zelenici, in čez nekoliko časa sem v svoje veliko začudenje opazil, da je ta sicer mirni in do-

stojanstveni človek začel plesati in skakati kakor da bi bil blazen in mahati z nekimi zelenjem v roki. Z naporom srno hiteli k njemu, nadejajoč se, da je našel vodo.

»Kaj pa je, Umbopa, sin norčev?« sem zaklical v zuluškem narečju.

»Živeža in vode imamo, Makumazan,« in zopet je mahal z zelenjem.

Nato sem videl, kaj je našel. Bila je melona. Naleteli smo na divje melone, na tisoče jih je bilo in popolnoma zrele.

»Melone!« sem zaklical Tomiču, ki je bil prvi za menoj in v trenutku je imel svoje umetno zobovje v ustih.

Mislím, da jih je vsak pojedel kakih šest, predno smo prenehali, in akoravno je bil boren sad, dvomim, ako se mi je kedaj kaj drugega zdelo boljše.

Vendar melone niso posebno tečne, in ko smo zadovoljili svojo žejo z njih

Na koncu jame je sedela neka druga postava, čegar glava je počivala na prsih in čegar roke so visele nizdol.

sokom in jih nekoliko položili na stran, da se ohlade na oni preprosti način, da smo jih prerezali na dvoje ter jih postavili na sonce, kjer se ohlade vsled izhlapevanja, začutili smo grozno lakoto. Imeli smo sicer še posušenega mesa, toda naši želodci ga niso marali, in poleg tega smo morali zelo štediti z njim, ker nismo mogli vedeti, kedaj dobimo kaj več hrane. Ravno v tem trenutku sem opazil tropo velikih ptic, ki so letele naravnost proti nam.

»Ustrelí, gospod, ustrelí!« je zašepetal Hotentot in se vrget na obraz in njegovemu zgledu smo vsi sledili.

Spoznal sem, da so bile ptice neke vrste droplje in da bodo letele kakih trideset metrov nad nami. Vzel sem v roke repetirko, čakal, da so prišle ravno nad nas in skočil na noge. Ko so me zagledale, so zletele skupaj, kakor sem pričakoval in tedaj sem dvakrat ustre-

lil naravnost v tropo in sreča je hotela, da sem zadel enega, ki je padel doli in ki je tehtal kakih dvajset funtov. V pol uri smo s suhimi meloninimi stebli zakurili ogenj in ptica se je pekla nad njim in mi smo imeli tako kosilo, kakor ga nismo imeli že več kakor teden dni. Jedli smo okusno pečenko; ničesar drugega ni ostalo kakor kosti in kljun. Vsi smo bili zadovoljni.

Naslednjo noč smo zopet hodili pri mesečini in nosili s seboj toliko melon, kolikor smo jih mogli. Čim višje smo plezali, tem hladnejši je bil zrak, kar je bilo zelo dobro za nas in proti jutru smo bili — kolikor smo mogli soditi — komaj dvajset milj od snežene črte. Tukaj smo našli še več melon in tako nas sedaj ni več skrbelo radi vode, kajti dobro smo vedeli, da jo kmalu dobimo v snegu dovolj. Gora pa je postala sedaj zelo strma in prišli smo le zelo počasi dalje, ne več kakor eno miljo na uro. V tej noči smo tudi pojedli zadnji košček mesa. Do sedaj nismo na gori videli nobene živali, razun onih dropelj; tudi nismo našli niti enega studenca ali reke, kar se nam je zdelo zelo čudno, ker je bil nad nami sneg, ki se mora vendar včasih topiti. Kakor smo se pa pozneje prepričali, tekle so vse reke po severni strani gore navzdol; zakaj, tega si pa nisem mogel raztolmačiti.

V skrbeh smo bili radi živeža. Utekli smo smrti od žeje, sedaj pa je kazalo, da umrjemo od lakote. Dogodke naslednjih treh dni popišem najboljše, ako navedem zapiske, ki sem jih one dni napisal v svoj zapisnik.

21. maj. — Odrinili ob enajstih predpoldne, ko smo se prepričali, da je zrak dovolj hladan za hojo po dnevu. Seboj smo nosili melone. Cel dan smo hodili, vendar nismo več videli melon. Nobene divjačine ni bilo nikjer. Ob solnčnem zahodu smo se ustavili, da prenočimo; več ur že nismo jedli ničesar. Ponoči smo mnogo trpeli od mraza.

22. maj. Ob solnčnem vzhodu smo bili zopet na nogah, zelo slabi in utrujeni. Tekom celega dneva smo prehodili samo pet milj; našli smo nekoliko snega, ki smo ga jedli. Prenočevali smo pod robom velike planote. Mraz oster. Vsak je pil nekoliko žganja; nato smo se zavili v svoje odeje in se stisnili skupaj, da smo se greli. Strašno trpimo vsled lakote in naporov. Mislil sem, da bode Vent ponoči umrl.

23. maj. — Napotili smo se dalje, kakor hitro je izšlo solnce in smo si nekoliko otajali svoje ude. V strašni sili smo in bojim se, da je to naša poslednja hoja, ako ne dobimo živeža. Kapitan, Sergij in Umbopa se drže čudovito, Vent pa je zelo slab. Kakor večina Hotentotov, ne more prenašati mraza. Bolečine vsled lakote niso tako hude, vendar me nekaj tišči okoli želodca. Ostali pravijo, da čutijo isto. Za nami valuje velika žareča puščava daleč notri do obzorja, pred nami pa leže milje in milje gladkega trdega snega, ki jo skoro raven in se le počasi vzdiguje navzgor; v sredi pa se dviguje

gora, ki se zdi, da ima več milj v obsegu, kakih štiri tisoč črevljev visoko v zrak. Živega bitja ni videti. Bog nam pomagaj: bojim se, da se bliža naša zadnja ura.

Sedaj pa opustim dnevnik, deloma, ker branje ni zelo zanimivo, deloma pa, ker je treba sledeče morebiti nekoliko bolj natančno opisati.

Ves ta dan (23. maja) smo lezli po sneženi strmini počasi navkreber in se semintja vlegli, da se odpočijemo. Čudno nas je moralo biti videti, ko smo se tako obloženi z veliko težavo vlekli preko bliščeče ravnine in se lačnih oči ozirali naokoli. To oziranje nam je pa malo koristilo, kajti ničesar ni bilo, kar bi mogli jesti. Teга dne nismo prehodili več kakor sedem milj. Ravno pred solničnim zahodom smo dospeli prav pod vrh leve Sabine gore, ki se je dvigal nad nami kakih tisoč črevljev kakor ogromna gladka gora zmrznjenega snega. Bili smo zelo slabi, a nismo si mogli kaj, da ne bi občudovali krasnega prizora, zahajajoče solnce s svetlimi žarki, ki so semintja rdeče barvali sneg in venčali gromado nad nami z zlatim vencem.

„Jaz pravim,“ se je oglasil Tomič, „da moramo biti nekje blizu jame, o kateri je pisal stari gospod.“

„Da,“ sem rekel, „ako je ta jama.“

„Pojdite, gospod Borovski,“ je hropel Sergij, „ne govorite tako; jaz se popolnoma zanesem na Dona; spomnite se vode. Kmalu bomo našli oni prostor.“

„Ako ga ne najdemo, predno se stemni poginemo, to je vse,“ se je oglasil moj tolažljivi odgovor.

Naslednjih deset minut smo lazili molče dalje; poleg mene je hodil Umbopa, zavrt v svojo odejo in s pasom tako močno prepasan okoli pasu, „da zmanjša lakoto,“ kakor je rekel, da je bil njegov jopič podoben dekliškem.

„Glejte!“ je rekel in pokazal nazgor.

Pogledal sem tja in zapazil kakih dvesto korakov od nas nekaj, kar se je zdelo, da je nekaka luknja v snegu.

„Jama!“ je rekel Umbopa.

Hiteli smo tja in v resnici našli, da je bila luknja vhod v neko jamo, brez dvoma v ono, o kateri je pisal da Silvestre. Nismo prišli prekmalu, kajti ravno ko smo dospeli v zavetje, je zašlo solnce z veliko hitrostjo in tema je zakrila vse. V tej zemljepisni širini je le malo mraka. Zlezli smo v jamo, ki ni bila videti zelo velika, se stisnili skupaj, da se ogrejemo, popili žganje, kolikor ga je ostalo — za vsakega komaj požirek — in skušali v spanju pozabiti križe in težave. Vendar je bil mraz prevelik, da bi mogli spat. Prepričan sem, da toplomer v tej veliki višini ni kazal manj kakor 14 ali 15 stopinj pod ničlo. Kaj je vse to pomenjalo za nas, ki smo bili onemogli vsled naporov, pomanjkanja živeža in vsled velike vročine, ki smo jo pretrpeli v puščavi, si more čitatelj lažje predstavljati, kakor morem jaz popisati. Sedeli smo tamkaj uro za uro v mrzli noči.

Zaman smo se stiskali vedno tesneje in tesneje; nobene toplote ni bilo v naših slabotnih, izstradanih telesih. Včasih je eden ali drugi za nekoliko minut nemirno zadremal; vendar ni bilo mogoče dolgo spat, in morebiti je bila to sreča za nas, kajti dvomim, ako bi se kedaj zopet zbudili. Prepričan sem, da smo se samo radi sile in svoje volje vzdržali žive.

Ne dolgo pred dnevom sem čul, kako je Hotentot Vent, katerega zobe sem celo noč slišal sklepetati, globoko vzdihnil, in potem so zobje prenehali sklepetati. Tedaj nisem mislil, da je to kaj posebnega, in sem sklepal, da je zaspal. Njegova rama je slonela ob moji in zdelo se mi je, da postaja vedno bolj mrzla, dokler ni bila navsezadnje mrzla kakor led.

Sčasoma se je začelo svitati; hitri zlati žarki so začeli švigati po snegu in kmalu se je iznad stene lave prikazalo solnce in pogledalo na naše napol zmrznjene postave in na Venta, ki je sedel tamkaj med nami — mrtev. Ni čuda, da je bila njegova rama mrzla, ubogi človek. Umrl je, ko smo slišali njegov zadnji vzdih. Nad vse presunjeni smo se vlekli od njegovega trupla v stran — čuden je strah, ki ga imamo vsi pred bližino mrtvega trupla — in ga pustili sedeti tamkaj z rokami okoli kolen.

V tem času je razlivalo solnce svoje mrzle žarke naravnost v vhod jame. Naenkrat sem začul, kako je nekdo prestrašen zakričal, in obrnil sem svojo glavo po jami navzdol.

Zagledal pa sem sledeče: Na koncu jame, ki ni bila več kakor dvajset čevljev dolga, je sedela neka druga postava, čegar glava je počivala na prsih in čegar roke so visele nizdoli. Pogledal sem jo in sem opazil, da je bil mrtev človek, in kar je bilo še več, bel človek.

Tudi ostali so jo ugledali in ta prizor je bil prehud za naše onemogle živce. Drug za drugim smo zlezli iz jame, kakor hitro so nam naši napol zmrznjeni udje to dopuščali. (Dalje.)

V objemu pilonke.

To, kar bomo sedaj popisali, se je resnično zgodilo 27. aprila leta 1907. Prigodilo pa se je to nekemu Južnoafrikancu po imenu Koklin, ko se je nahajal na lovu v okolici Sekanija.

Vesela lovska družba se je podala na lov na divjo perutnino, in sicer precej daleč v notranjost dežele. Ker ni bilo na razpologo psov ptičarjev, so lovci sledili bolj svojemu — nosu, in Koklin je moral imeti ali posebno dober nos, ali pa zjutraj, ko se je odpravljaj z doma, ni srečal nobene stare ženske, že čez dobro uro je spodil par perlink ali pegatk, neke vrste divjih kokoši. Dobro je pomeril in res ustrelil petelina, kokoš pa je urno zginila v gošči.

Ker je petelin padel onstran malega griča, jo Koklin hitro ubere tja in drvi s tako naglico po nekem bregu navzdol, da se ne more ustaviti, ko v istem hipu velikanska zvita kača pironka sikaje puhne pred njim kviško in se z neverjetno hitrostjo ovije okoli njegovega telesa. Te vrste kače spadajo med udave, ki sicer niso strupeni, pač pa po več metrov dolgi in v svojih zadržah silno močni. V prazgodih preže na drevesih na mimooidoče živali, se ovijejo okoli njih, jim stro kosti in jih potem počasi pogoltnejo. Zastoj se Koklin skuša izviti iz tega strašnega precepa ostudne živali. Kakor v kleščah ga stisne in za Koklina tako nesrečno, da je njegova levica, v kateri je držal puško, kakor z železnim obročom prikovana k telesu.

S silnim naporom se skuša težko sopeči mož, katerega je obllil mrzel pot,

zavaliti zdaj sem zdaj tja, da bi tako nekoliko zrahljal in polajšal neznosni pritisk groznih kačjih obročev, ki so se ga vedno tesneje oklepali. Pa če tudi napne vse moči, vendarle čuti, da ne more ustaviti vedno tesnejega zadržavanja svojih prsi. Ves obupan glasno zaječi, ker mu je vedno bolj jasno, da se bo težko izkopal iz te žive zanjke, v katero je zašel vsled svoje neprevidnosti in naglice.

Končno začne — kar bi bil že prejši moral storiti — na ves glas vpiti, v nadi, da bi utegnil tako priklicati prijatelje, ki morajo biti gotovo kje v bližini. Toda tudi to upanje ga goljufa, ker ne čuje drugega odgovora, kot sikanje strašne kače. Sicer je vse tiho daleč na okoli; lobnega živega bitja ni ne videti, ne slišati. In vedno ožje in ožje se ga oklepa kot stegno debelo telo zoprne polzko gladke pošasti. Prsi so tako stisnene, da že rebra pokajo.

Na srečo je Koklin še pravočasno iztrgal svojo desnico objemu pironke.

Od bolečine, groze in obupa ves iz sebe pograbi z desnico za njen vrat in posreči se mu, da ga s pestjo objame in stisne. To pa seveda pošasti ni všeč, zviija se semintja in se skuša izviti iz klešč krepkega lovca. Ta pa združi vso svojo moč v svoji pesti, ker ve, da se more rešiti le, če se mu posreči, tako krepko stisniti kačji vrat, da bo prisiljena odnehati s svojimi ovoji. Potem bo dobil toliko duša, da bo mogel dovolj glasno kričati in takó priklicati svoje tovariše. Skoro četrť ure traja ta boj na življenje in smrt in Koklinu, kateremu se zdi to že cela večnost, začno pojemati moči in z grozo čuti, da se bliža trenotek, ko bo po njem. Vendar še enkrat napne zadnje moči; še enkrat se kot struna nategne njegova roka in krepkeje objame njegova železna pest mrzli polzki kačji vrat. Četudi zver s svojimi malimi ozkimi očmi še tako potuhnjeno zre na pogumno se borečega nasprotnika, če tudi še tako po bliskovo sika s svojim preklaním jezikom, kakor bi ga hotela z njím smrtno zadeti, če tudi še tako napihuje vrat, — nič ji ne pomaga. Ne posreči se jí, kar očividno namerava, namreč da bi še en obroč ovila okoli vratu svoje žrtve in jo tako zadušila.

Toda pitonke so tako ustvarjene, da morejo svojo strašno moč šele tedaj popolnoma razviti, če se morejo kje z repom dobro oprijeti. Tudi naš udav to spozna, da bo treba take opore, če hoče nasprotnika končati. Zato začne poskušati, kako bi Koklina privlekla do nekega drevesa, ki je stalo kakih deset metrov daleč od bojišča.

Toda tudi Koklin spozna namen kače in ker čuti, da je potem gotovo po njem, če se kači to posreči, se seveda z vso silo temu ustavlja. Toda obenem pa čuti, da ne bo mogel več dolgo zdržati v tem neenakem boju; če tudi je bil nenavaden hrust, je v strašnem na-

poru prišel vendar skoro ob vse moči. Sedaj se spomni, da v žepu njegove suknje tiči njegov lovski nož. S premikanjem komolca skuša nož dobiti iz žepa, ker z roko ne sme spustiti kačjega vratu. Če se mu to posreči, potem sme tudi upati, da bo mogel z nožem, ki se da z eno roko odpreti, kači prerezati vrat. Toda gorje! V svojo grozo spozna, da en obroč kačjega telesa sega ravno čez žep, v katerem se nahaja nož.

»Ker sem spoznal,« tako je pripovedoval pozneje, »da ne bom mogel dobiti noža iz žepa, in tudi sicer ni bilo nobenega upanja na rešitev, ker vkljub mojemu neprestanemu kričanju me moji tovariši, kakor sem takrat mislil, niso slišali, sem sklenil, da če že moram umreti, sam nočem poginiti. Cev od puške je molela ravno še za eno colo izpod pazduhe moje levice in je ležala tako, da sem smel upati z drobnimi svinčeniimi zrní, s katerimi je bila nabasana, razdrobiti kači glavo — seveda obenem pa tudi svojo!

Zdaj se je pa šlo za to: ali mi bo mogoče, levico, ki je bila kakor v precepu, toliko zasukati in premakniti, da bo vsaj en prst dosegel sprožilno pri puški? Najprej sem skoro obupal, ker ni šlo pa ni šlo. A naposled je pa vendar šlo. In s tem sem dobil novega poguma in novega upanja. Mor-da se mi pa vendarle posreči, kačjo glavo, ki je bila seveda ves čas na moji desni strani, tako daleč zasukati na levo proti cevi, mojo glavo pa tako daleč na desno, da bi me svinčena zrna pri strelu kvečjemu nekoliko oplazila, pač pa razdrobila kačjo glavo. In res se mi je posrečilo z naporom vseh moči priti v tak položaj. In tedaj sem sprožil — in en del streliva je zadel ne sicer glave, pač pa vrat ostudne živali, mene pa ni oplazilo prav nobeno zrno.

Kačo pa sem tako dobro zadel v vratno hrbtenico, da so takoj začeli popuščati njeni obroči, s katerimi bi bila skoro strla moje prsi. Samo ob sebi se razume, da sem se kar najhitreje izmotal iz strašnih klešč.

Ko sem naposled zopet stal na svojih nogah, bi bil storil najbolj pametno, ko bi bil kar s puškinim kopitom razdrobil glavo grde pošasti. Toda ne vem, zakaj mi to ni prišlo na misel; pač pa sem se začel ozirati okoli sebe po primernem kamenu, s katerim bi izvršil ta posel. Toda to obotavljanje bi se mi bilo kmalu slabo sponeslo, ker kača vendarle ni bila toliko poškodovana, kakor sem si domišljal. Kajti ko nisem mogel nobenega primernege kamena najti in sem zato hotel kači stopiti na glavo in ji z nožem prerezati goltanec, šavsnila je po meni in res zgrabila moj desni rokav ter me je vrgla na en mah zopet na tla. Takoj me je hotela zopet oviti, kar sem k sreči mogel še v zadnjem hipu preprečiti. Rokav je pa tako trdno držala med zobmi, da jí ga nisem mogel iztrgati.

Med tem sem se pa zopet spravil na noge in tudi toliko prišel k sebi, da sem jí z vso silo stopil na vrat. Na stečaj je odprla svoje žrelo in jaz sem jí iztrgal rokav izmed zob, ki so bili kakor pri trneku zasukani nazaj. Vmes sem pa neprestano klical svoje tovariše; končno me je eden izmed njih slišal in je prihitel, da bi videl, kaj mi je. Takoj je spoznal ves položaj, nameril puško in raztreščil z dobro pogojenim strelom glavo pošastnega udava.

Tako se je končal moj dvoboj z eno največjih kač, ki so bile ubite v onem kraju. Razen raztrganega rokava in razburjenih živcev, ni bilo večje škode. Pozabil pa tega ne bom, dokler bom živ.

RAZGLED PO DOMOVINI

Pozor nabiralci! Doba za nabiranje novih naročnikov še ni potekla. Lahko nam pošljete še enkrat toliko novih naročnikov, kot ste jih že doslej. Tudi po prvem avgustu bomo rade volje sprejeli vsakega novega naročnika v naše vrste; zaključili bomo s tem dnem samo zaznamek pridnih naših nabiravcev, da se bo moglo vršiti žrebanje in razdelitev daril. Do konca tekočega meseca naj se torej v svojo lastno korist požuri vsak naš agitator, da ga bomo mogli uvrstiti v častno gardo naših prijateljev-nabiravcev.

V pojasnilo! Novi naročniki in nabiravci novih naročnikov so nejevoljni, če takoj drugi ali tretji dan po plačilu zneska po položnici ne prejmo zaželjenih števil. Ta nejevolja pa ni upra-

vičena; denar po položnicah roma tri do štiri ali včasih tudi pet dni, predno pride odrezek v naše roke. Pri najboljši volji torej uprava ne more prej odposlati lista. Zelo pametno store oni, ki obenem z odpošiljativjo zneska na kratko sporočijo po dopisnici, koliko so odposlali in v kakšen namen. Tudi naj naročniki in posrezovalci ne bodo nejevoljni, če prejmo novo naročene izvide ločeno že od prej naročenih. Vedeti namreč treba, da uprava pripravlja za odpošiljatev že več dni naprej in v tednu, ko izide številka, ne more več spreminjati števila pri prvotnem naslovu. Sploh je najbolje, če v takih izrednih razmerah, kot so pri »Domoljubu« sedaj, vsak malo potrpi, pa bo vsem ustrezno. Po preteku meseca ju-

lija se bodo pa naslovi za pošiljanje novim naročnikom lahko kmalu za stalno uredili in se bo list pošiljal vsakemu tako, kakor to zahteva red pri ekspediciji.

Deželni glavar želi ožjega stika z ljudstvom. Deželni glavar dr. Šusteršič je naznanil v zadnji seji deželnega odbora, da bode po sorazmerju razpoložljivega časa izvršil uradno nadzorstveno potovanje po celi kranjski deželi, da se osebno natančno poduči o željah in potrebah prebivalstva in stopi v svoji lastnosti kot deželni glavar v neposredni stik z ljudstvom. Kakor čujemo, bo spremljal na tem potovanju deželnega glavarja deželni komisar dr. Tomazič. Začetek tega potovanja se morebiti izvrši še ta mesec. Vendar še ni nič gotovega glede podrobnosti.

Baron Schwegel odložil mandat.

Baron Schwegel je radi visoke starosti in oslabelega zdravja odložil mandat kranjskega veleposestva v kranjskem deželnem zboru. Klub ustavovernih veleposestnikov v kranjskem deželnem zboru je na njegovo mesto izvolil za predsednika kluba grofa Barbota, za namestnika grofa Marghe-rija.

Oče državnega poslanca Gostinčarja umrl. V soboto, dne 13. julija zjutraj je umrl v Beričevem blizu Ljubljane Jurij Gostinčar, oče državnega poslanca g. Jos. Gostinčarja. Naše najiskrenejše so-žalje!

Nova cesta od Kokrice na Tenetiše. Deželni inženir je začel vnovič meriti cesto od Kokrice po travnikih proti Tenetišam.

Nesreča. Koncipijent dr. Malnerič v pisarni dr. Žitka v Novem mestu se je peljal s kolesom dne 10. t. m. zastopat svojega šefa k okrajnemu sodišču v Žužemb-berk. Na potu je zavozil v kolesnico, ta pa ga je vrgla ob cestni kamen, da si je zlomil sklepno kost in na glavi ter životu težko poškodoval. Pripeljali so ga v bolnišnico usmiljenih bratov v Kandijo.

Vojaški nabori. Letošnji nabori bodo šele v času od 12. avgusta do 5. septembra, ker državni zbor tako dolgo ni rešil vojaškega zakona.

Zopet ogenj v šenčurju. 11. julija t. l. je udarila strela v kozolec Jožefa Erzar; pogorela so tri okna. Na polju je pa ubila strela Ivano Terdan, 38 let staro kajzarico, ki zapuša moža in sedem otrok.

Lepa prireja. Posestnik Peter Grašič v Strahinju je prodal na sejmu v Kranju dvoletnega žrebca in triletno kobilo za 2940 K. Od kobile je dobil vsa tri leta zapored premije, tako da je skupni znesek nad 3000 K.

Utopljenca je našel v Krki 26. junija ribič Lukšič iz Irčjevasi. Iz delavske knjižice je razvidno, da je bil to Miha Pibernik iz Sv. Križa pri Kamniku. Opazilo se ni na njem nič nasilnih znakov.

V apnenici utonila. Dne 29. pr. m. je padla v Vrbi, občina Prevoje pri Kamniku, dveletna posestnikova hči Ana Šterban, ko se je igrala za hišo na travniku, v napol odprto z vodo napolnjeno apnenico ter utonila.

Zadnji obisk. 72 let stari Anton Zorc z Bovškega na Goriškem je te dni obiskal svojega sina Franceta, ki služi pri sekanju gozdov poleg Kranja za hlapca. Ponoči je tožil starček, da mu je slabo. Ko je pa zjutraj starček vstal, zgrudil se je mrtev. Zadel ga je srčna kap. Prišel je k sinu umret.

Trije otroci utonili. V soboto, dne 6. t. m. popoldne se je igral en in četrt leta stari Franc Levč na Bizoviku pri Ljubljani pri domači hiši. V neopaženem trenutku pa je padel v potok, ki teče mimo hiše, ter je utonil. — Ana Pavlin iz Polhove je pu-stila dne 8. julija t. l. svojega 18 mesecev starega sina Janežka brez varstva, sama pa je pripravljala kosilo. Otrok je zašel v nekaj korakov od hiše oddaljeno mlako ter tam utonil. — Štiriletni Viktor Kambič, sin delavca, je bil pri Lončarjevi žagi v Šent-anski dolini nad Tržičem in je hotel piti vodo; pri tem se je preveč nagnil in pre-

vrnil v vodo. Nesrečo so sicer zapazili in otroka potegnili iz vode, a je bil že mrtev.

Ustrelil je na daljavo pet korakov dne 8. t. m. na Kozjeku France Bernik 26 letnega Janeza Kržišnik od Sv. Ožbalta; strel mu je šel skozi zapest in mu predrl nogo v stegnu; težko ranjenega so prepeljali v bolnišnico. Kržišnik je bil vinjen, kame-njal je Kozjekovega lovskega psa, izruval je neko smreko in sploh izzival.

Nesreča. Dne 4. t. m. sta kopala pesek 18 letna Franc Škedelj in Janez Medle iz Gabrja za mrtvašnico, katero zida občina blizu pokopališča v Gabrju na Dolenjskem. Hipoma se je gornja plast odtrgala in padla na glavo Francetu Škedlju ter mu jo zdro-bila. Počila mu je lobanja na več krajih in odtrgalo mu je levo uho. Uro pozneje je Škedelj umrl.

Neverjetna kačja zalega straši po Beli Krajini. Županstvo občine Vrh je nabralo dosedaj 420 glav samih modrasov.

Strela ubila 59 ovac. Minole dni je strela udarila v čredo ovac, ki so se pasle na nekem bregu blizu Prozora, ter ubila 59 ovac. Škoda znaša 900 kron.

Gorelo je v minulem tednu na več krajih Kranjske. Večinoma je zažgala strela. Tako sta dne 10. julija pogoreli vsled strele dve hiši v Klenku pri Št. Petru. Zgorela je tudi krma in vsi pridelki. Živino so rešili. — Isti dan je udarila strela v Čudetov hlev v Srednji vasi pri Poljanah. Gasilci so rešili živino in omejili ogenj samo na to poslopje. — V Spodnji Idriji je dne 9. julija strela užgala Rupnikovo hišo. Zgorela pa je le slamnata streha, drugo so rešili. — V Očadovljah nad Kranjem je dne 12. julija zgorela šupa posestnika Pezdirca z vozovi, dalje pod s senom, del strehe na hlevu in velika skladovnica drv. Gospodinja se je pri reševanju konj nevarno opekla. Bajje je zažgala zlobna roka. Zavarovano je bilo pri naši domači zavarovalnici. — Dne 11. julija je treščilo v Šmajdovo hišo v Predosljih, kjer je oplozilo gospodarja po eni strani, in v Golčev kozolec, ki je bil napolnjen z žitom in senom. Zgorelo je vse.

Umrl je dne 3. t. m. v Št. Rupertu pri Velikovcu v starosti 75 let po dolgem bo-lehanju vzoren mož Tomaž Novak, p. d. Ravnik Nad Dravo. Pokojni Ravnik je bil pravi mož starega kova, vzoren katoličan, vnet Slovenec in vselej zvest pristaš naše katoliškonarodne stranke. Bil je velik do-brotnik »Narodne šole«.

Strela na Koroškem. Dne 2. t. m. proti večeru se je hlapec lesnega trgovca Mar-tina Hariha, p. d. Plaznika na Vovberskih gorah vračal s praznim vozom iz Veli-kovca. Blizo Hoprijana nad Mlinskim gráb-nom je udarila v voz strela. Konja sta bila pri priči mrtva, hlapec pa je k sreči bil samo omamljen in se je kmalu zopet za-vedel, ko so ljudje prihiteli na pomoč. Kon-ja sta bila vredna 2000 K. — Dne 9. t. m. popoldne ob tretji uri je udarilo na Bistrici po domače pri Kumru v hlev in je ubilo dva pitana bika in eno kravo. Škoda se cení na 1500 K. — V istem času je udarilo tudi v električno centralo g. Ivana Krauta po domače Svetec na Bistrici. — Dne 11. julija popoldne je treščilo v pohištvo sestre Martinove p. d. Hofečinje v Dješči-čah. Upepelila je gospodarska poslopja in

hišo. Strela je ubila dve kobilici. Nekaj tre-notkov nato trešči v gospodarsko poslopje Martina na Trebinji, ki je pogorelo; hiša je ostala. Ogenj se je razširil tudi na stranska poslopja.

Smrtno ponesrečeni rudar. Rudar Šte-fan Štebernak je padel v rudniku v Rad-niški vasi blizu Konjic vsled neprevidnosti v globočino, kjer je obležal z razbitimi udi na tleh. Ko so prišli do njega, je bil že mrtev.

Konj usmrtil hlapca. Andreja Cenesa, hlapca pri posestniku Kozjeku na Zg. Kapli, je v hlevu udaril konj s kopitom v trebuh. V mariborski bolnišnici je tretji dan vsled zadobljene poškodbe umrl.

Utonil je v ptujski okolici Vilčnikov hlapec 60 letni Matija Jerenko. Revez je prišel iz bolnišnice. Na cesti ga je najbrž prišla slabost. Padel je v jarek, v katerem je bilo vsled deževja precej vode, in utonil.

Mrjasec umoril otroka. 11 letnega sina kmeta pri Sv. Vidu pri Pongavi na Zg. Šta-jerskem, Ruperta Gruberja je te dni na pašniku napadel mrjasec. Dasiravno je na klic dečka takoj priletela v bližini se na-hajajoča mati, je vendar dečka mrjasec že tako poškodoval, da je par minut nato umrl.

Hudobna otroka napadla očeta. Po-sestnik Jože Verstovšek v Mirju pri Koz-jem na Štajerskem je te dni vozil seno s travnika. Pri tem delu sta pomagala nje-gova dva otroka Jožefa in Karol; ker sta pa bila površna, ju je oče večkrat okregal. Zato sta se zmenila in očeta napadla z senenimi vili. Tolkla sta ga tako dolgo po glavi, dokler se ni oče ranjen zgrudil na tla. Proti otrokoma je naznanjena ovadba.

Požar. Te dni je na podu posestnice Katarine Mlaker v Slovenjivasi pri Ptuj-u nastal ogenj, ki je uničil vsa poslopja razen kleti. Zgorel je tudi ves živež in orodje. Škoda znaša najmanj 10.000 K, zavaroval-na vsota pa komaj 2000 K. — V Slovenje-graški okolici je strela užgala gospodarsko poslopje posestniku Desetniku. Zgorelo je tudi 40 voz sena in veliko orodja. Živino so rešili.

Zastrupila se je v Dravčah pri Vuze-nici na Štajerskem žena nekega tamošnjega posestnika in umrla. Žalostno je, da je to že tretje zastrupljenje v tej fari tekom do-brega pol leta.

Strela ga je ubila na češnji. Dne 11. t. m. je ubila strela v Kanjucih, župnija Sv. Rupert na Štajerskem Alojzija Zupanc. Šel je ravno s češnje in stal na zadnjem klinu lestvice. Zapuša ženo s štirimi nepreskrb-ljenimi otročiči.

Utonil je 6. t. m. Anton Bogataj, uslužbenec na kolodvoru v Kanfanaru v Istri. Šel se je kopat blizu nekega »bajerja« in po nesreči vanj padel. Rajni je bil na-ročnik »Slovenca«, katerega je zelo rad bral. Bil je svojčas Orel in ud katoliškega delavskega društva.

Zgorel v peči. V Veprincu je zgorel štiriletni Miklavž Bernejčič, ki je bil sam doma in se preveč približal goreči peči. Ko se je vrnil oče domov, je našel mesto sinčka — ogljen skelet.

Deklica zgorela. Pri Lovcu nad Tr-stom je te dni desetletna deklica Justina Grahonja bila sama v kuhinji in je naprav-ljala ogenj. Da bi hitreje zakurila, je vtila

na oglje petrolej. Vžgala se je deklici obleka. Na njeno vpitje so prihiteli ljudje, katerim se je nudil strašen prizor. Deklica je bila ena sama velika rana. Prepeljali so jo v bolnišnico, kjer je pa kmalu v strašnih bolečinah izdihnila svojo dušo.

Strela na Goriškem. V noči na 11. t. m. je ob 9. uri zvečer strela udarila v hišo Tomaža Torkar v Kalu v Baški dolini. Nastal je grozovit požar, ki je uničil štirim posestnikom vsa poslopja in vse, kar so imeli v njih. Nesrečni pogorelci prosijo pomoči. Škoda je ogromna. — V četrtek, dne 11. t. m. okoli 6. ure zvečer je strela udarila v senik blizu Tolmina in omamila tri osebe; eno dekle je bilo hudo omamljeno, eno je bilo ranjeno na glavi in na levi nogi. Po dolgem času so jih spravili zopet k zavesti. Neki mladenič pa je bil v omedlevici več ur. Pravijo, da je strela udarila v senik zaradi teča, ker so kosci pustili dve kosi pred senikom.

Slovenski poroki v Ameriki. V Forest City, Pa., se je poročila dne 24. junija Ivana Carli iz Logatca na Kranjskem s Franom Janežičem, doma iz Višnje gore. — V Canonsburgu, Pa., se je poročil rojak Ivan Kirn z Marijo Celar. Mladi soprog je doma iz Koritnice na Notranjskem, ona pa iz Kamnegorice na Gorenjskem.

V Ameriki umrli Slovenci. V Valley, Wash., je umrl rojak Ivan Mrak, star 40 let, doma iz sorške fare; zapušča 4 otroke. — V Jolietu je umrl rojak Josip Gartner, doma iz Škofje Loke na Gorenjskem. — V Calumetu je umrl eden najstarejših slovenskih pionirjev v Ameriki g. Matija B. Wertin. Rojen je bil v Doblčah v črnomaljski fari na Belokranjskem leta 1847. Prišel je leta 1864. v Ameriko, bil je torej v Ameriki 48 let. Zapušča vdovo Nežo Wertin in pet sinov. — Umrli je v Clevelandu, O., rojak Anton Slavac v 27. letu svoje dobe. Bolehal je dalj časa za sušico. Pokojnik je bil doma iz Knežaka na Notranjskem, kjer zapušča starše, v Clevelandu pa brata.

Hotel »Trabesinger« v Celovcu. Trd, hud boj bijejo koroški Slovenci za svoj narodni obstanek. Nemci jih hočejo na vsak način uničiti, gospodarsko in narodno. Središče vsega življenja koroških in celovških Slovencev je sedaj v slovensko-narodnem hotelu Trabesinger v Celovcu na Velikovski cesti št. 5. Hotel Trabesinger je edino slovensko narodno podjetje in zasluži, da ga Slovenci izdatno podpirajo, bodisi s svojim obiskom, bodisi da drugim znancem in prijateljem svetujejo, da ob priliki, ko se mudijo v Celovcu, to narodno gostilno posejajo.

Predavanje o elektriki in njenih gospodarskih koristih v Češnjici pri Železnikih bo imel v tamošnjem združnem poslopu inž. V. Remec, ravnatelj zavoda za pospeševanje obrti na Kranjskem, v nedeljo, dne 21. t. m. ob 4. uri pop. Ker grad sodar. zadruga v Češnjici večjo turbinsko napravo, s katero se bode proizvajala gonilna sila za strojno napravo in poleg tega tudi še električna sila, ki se bo lahko porabila v prid sosednjim vasem, utegne zanimati predavanje predvsem bližnjo okolico Češnjice in Železnikov.

Semenj za pletenine v Krakovu priredi Galicijska liga za obrtno pospeševanje v Lvovu, ulica Panska 11, v eksportnem

muzeju od 10. do 25. avgusta t. l. Prireditelji ima namen sumarično predočiti skupno produkcijo raznih pletarskih izdelkov Galicije domačim in tujim interesentom. Zavod za pospeševanje obrti na Kranjskem v Ljubljani.

Tečaj za čevljarje v žirih priredi »Zavod za pospeševanje obrti na Kranjskem« v poletnem času. Tečaj bo vodil strokovnjak, odposlan od obrtno-pospeševalnega urada na Dunaju in se bo vršil pouk vsaki dan celodnevno. Prijave naj se vložijo na naslov: »Zavod za pospeševanje obrti na Kranjskem v Ljubljani, Dunajska cesta št. 22« ali pa pri tamošnji čevljarški zadrugi. Poduk je brezplačen.

Tečaj za krojače, ki ga priredi, kakor že objavljeno, tukajšnji »Zavod za pospeševanje obrti« v Ljubljani, se bo pričel v ponedeljek, 22. t. m. in bo zaključen proti koncu meseca avgusta. V tečaj se more sprejeti le še par udeležencev in naj se vložijo prijave pisмено ali ustmeno v pisarni »Zavoda za pospeševanje obrti« ali pa potom pristojne obrtne zadruge najkasneje do 19. t. m., ker se na poznejše prijave ne bo moglo več ozirati.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta št. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge in jih obrestuje po 4 1/2% brez kakega odbitka.

Uradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Gorenjske novice

g Iz Št. Vida nad Ljubljano. Evharističnega kongresa na Dunaju se nas bo iz Št. Vida udeležilo okrog 35 oseb, ne všteti Zg. Šiško in Koseze. — Prvo sv. obhajilo otrok je bilo preteklo nedeljo. Presrečnih prvoobhajancev je bilo 100, in sicer 48 dečkov in 52 deklic. — Šolsko leto na tuk. šoli se je končalo v soboto, dne 14. t. m. s sv. mašo. Vseh šoloobiskujočih otrok je bilo 488. — Šentviškega okrožja Orlov javna tel. min. nedeljo v Šmartnem pod Šmarno Goro je sijajno izpadla. Bil je zopet vesel dan za našo mladino. Dasi je ob začetku telovadbe deževalo, so telovadci vztrajali do konca. Po telovadbi je požrtvovalnemu okrož. načelniku br. M. Babniku gdčna Sirnškova iz Zg. Gamelj poklonila šopek, ovit s slovensko trobojnico. Ker je potem ves čas lilo kakor iz škafo,

se je veselica vršila v notranjih prostorih Rotarjeve gostilne: viška godba je proizvajala svoje komade, pevci so nas zabavali, br. Terseglav je pa v dveh govorih lepo orisal moč in napredek orlovstva. — Zopet o gen. 11. t. m. je na Poljanah pogorel kozolec posestniku Antonu Bremcu. Zažgali so otroci. Koliko gorja na svetu so že povzročile vžigalice v otrokovih rokah in ljudje še ne pridejo do tega, da je vžigalice pred otrokom skriti. — Popolnoma prav. Gospod urednik! Prečitali smo zadnjo »Listnico uredništva« in se bo mo tudi mi kolikor mogoče po nji ravnali. Le to naj povemo, da smo zvedeli iz zanesljivih virov, da vse osebne napade na našega župnika Zabreta in župana Belca, piše po liberalnih listih Krovčova Manca iz Vižmar, to je tista Manca, ki je leta 1902. poslala pesem »Domoljubu« za »Novo leto«, kjer pravi med drugim:

Liberalci se jezé,
žugajo ti in grozé,
ker resnice prapor dvigaj
za njih je zo se ne brigaš,
svojo pot pogumno hodiš,
K pravi srečinarod vodiš!
»Domoljub« le tak ostani,
krepko nam svetinj je brani,
v novem letu stari bodi,
in priljubljen boš povsod!
Manica K., kmečko dekle.

g Iz Poljan nad Škofjo Loko. Dne 10. julija zvečer je po hudem treskanju udarilo v gospodarsko poslopje A. Čadeža, p. d. Čadeta v Srednji vasi. Pogorela je skoraj vsa pravkar pokošena mrva ter mnogo drugega orodja. Zavarovan je bil za 5000 K. — Škratinka še vedno gospodari. Vzela je že precej otrok. Ravno prav, da se bliža šolsko leto h koncu.

g Požar na Trsteniku. V kranjski okolici so zadnji čas čudovito pogosti požari. Dne 12. julija je gorelo pri nas pri Pezdircu v Čadovljah. Zgoreli so hlev, pod, šupa, posebno poslopje za vozove in drvarnico. Z velikim naporom se je moglo rešiti svinjak in hišo in sosednjo Gregčevo hišo. Ljudje so res delali! Na pomoč sta prišli požarni brambi iz Kokrice in Naklega, za kar se njima ne moremo dovolj zahvaliti. Pogorelec ima veliko škodo, ker so mu zgoreli vsi vozovi, vse orodje, komati, škoporeznica za gepel. Priporoča se domačinom, da mu čvrsto pomagajo.

g Kropa. Dne 4. t. m., pred praznikom sv. Cirila in Metoda, so pri nas ob slavljenju 25 letnice »Domoljubu« zažgali njegovi bralci in naročniki velikanski kres na najvišjem mestu v tuk. gori. Ker je bilo delo težavno in zraven še deževno vreme, vsa čast zavodnim »Domoljubovim« bralcem.

g Tržiške novice. Huda nevihta je divjala minolo sredo, dne 10. t. m. Med silno ploho je deževalo, kakor da bi se bil utrgal oblak, med bliski in gromom je padala toča, ki je potolkla mnogo sočivja po vrtovih. Mnogo potov je bilo po dežju poškodovanih in raztrganih. — Volitve v krajni šolski svet tržiški

se bodo vršile dne 19. t. m. v srenjski pisarni. Zadnje so bile vsled male pomankljivosti razveljavljene. Pri zadnjih volitvah so zmagali Slovenci s par glasovi večine. — Število »Domoljubov« se je ob njegovi petindvajsetletnici pri nas precej pomnožilo. Marijina družba sama je nabrala 26 novih naročnikov. Število naročnikov je naraslo nad 150.

g Bohinjska Bela. — Veliko nevihta smo imeli pri nas pretekli terek. Grmenje, treskanje, dež, toča: vse se je polotilo našega gorskega kotla in je toča napravila veliko škodo. Zlasti so prizadeti Slamniki, kjer so opustošena polja in uničeni pridelki, pa tudi gorjenje polje na Beli je precej oškodovano. Nevihta je bila omejena na zelo malo razdaljo in ni bilo niti na bližnjem Kupljeniku niti v sosednjih Štenгах takega neurja in škode. — V kratkem času se bodo regulirali naši hudourniki: Belca, Suha in Potok. Skrajni čas je že in smo kaj čakali, da se kaj ukrene, da ne bo treba ob vsakem kolikaj močnem nalivu paziti in varovati, da voda ne trga in ne odnaša zemlje in nam ne potegne mežnarije v Bohinjko. — Na Marjetno nedeljo smo imeli pristrčno šolsko slavnost: blagoslovila se je nova zastava za tukajšnjo dvorazrednico. Nad vse velika udeležba je dokaz, da to ni bila samo slovesnost šole, ampak je bil to praznik tudi za starše, ki so pazljivo in z veseljem poslušali petje in deklamacije pri primerno prirejeni veselici v šoli. Novi zastavi je kumovala gospa K. Olifčič, blagoslovil pa jo je preč. g. prof. L. Arh ob asistenci koprivniškega in domačega župnika.

g Boh. Bela. Zahvala. Podpisano šolsko vodstvo se tem potom še enkrat prav iskreno zahvaljuje vsem, ki so pripomogli, da je dobila naša šola tako krasno zastavo. Pred vsem srčna hvala veleč. g. župniku Karolu Čerinu, ki je sprožil misel, naj se nabavi šol. zastava in ki je pokazal svojo ljubezen do šolske mladine s tem, da ja na svoje stroške oskrbel krasni križ vrh zastave. Iskrena zahvala gospe K. Olifčič, ki se je odzvala prošnji, naj bi bila kumica, z veledušnim darom. — Konečno lepa hvala Belanom, Kupljenčanom in sploh vsem, ki so drage volje radi prispevali k stroškom za zastavo, kar je njim in celi občini v čast. — Jožica Arhova, učit., zač. vod.

Dolenjske novice

d Vače. Naša ljudska hranilnica in posojilnica čimdalje lepše napreduje, kar je razvidno iz zadnjega računskega zaključka, ki za leto 1911 izkazuje med drugim 692 kron čistega dobička, ki se je seveda pripisal rezervnemu zakladu in se ne sme nič porabiti. S čistim dobičkom bo z naprej štedila, da pride v doglednem času pod lastno streho. Ker ni pri naši hra-

nilnici nikoli nobenih zmešnjav in neprilik, zato si med trezno mislečim delom prebivalstva pridobiva vedno več zaupanja. Poleg tega je naša hranilnica kot članica »Zadružne zveze« v Ljubljani deležna deželnega varstva in nadzorstva, kar seveda ni vsakemu jasno. — Za evharistični shod na Dunaju se je prigrasilo sedem oseb, kar je za naše razmere že lepa številka. — V gasilnem domu na Vačah se v poznih urah med tednom pripravljajo zapeljani fantje za izlet k otvoritvi »Sokolskega doma« v Litiji, v čemur vsi naši starokopitneži ne morejo ali ne upajo videti nič slabega. Mi pa samo pribijemo: Kam je padla vsa zadeva nekdanjega gasilnega društva?

d Št. Jernej na Dolenjskem. Dne 2. julija 1912 je vpepelil ogenj Francetu Turku na Mokrem polju pri Št. Jerneju hišo in vsa druga gospodarska poslopja. Zgorelo je tudi 13 prešičev, troje goveje živine in 1 konj. Gospodar sam se je pri gašenju hudo opekel. Zavarovan je bil prav za majhno vsoto pri banki Slaviji. Ogenj so zopet zaneli otroci. Stariši, pazite vendar na svoje otroke, da jim ne pridejo užigalice v roke! — Ravno ta teden je bilo v Št. Jerneju premovanje konj. Izredno veliko lepih konj in kobil je bilo prignanih k premovanju. Letos so bili ljudje tudi bolj zadovoljni s premovanjem, ker se je vršilo pravilno in nepristransko, ne pa kakor lansko leto, ko so dobili premije le gotovi ljudje. — Grozen zločin v Št. Jerneju. V petek popoldne okrog 4. ure je poslala Jenškovčeva gospa svojo trinajstletno sestro na pošto in v trgovino. Ker je pa le ni bilo nazaj, so jo začeli iskati. Celo noč so jo iskali, a brez uspeha. Drugi dan jo pa dobi okrog 11. ure gospod organist na podu gospoda Sajeta umorjeno. Umoril jo je pri belem dnevu sredi Št. Jerneja s kladivom 16 let stari uslužbenec neké tukajšnje trgovine, ki je že prišel pravici v roke. Tako mlad in že morilec! Kam pride človeka slaba vzgoja!

d Iz Št. Ruperta. Vračilnica je doma pri liberalcih! Pred 11 leti je dal neki župan oklicati pred cerkvijo, da Št. Rupert ne potrebuje hranilnice, ampak vračilnice. Sedaj pa je tisti mož res odbornik liberalne vračilnice, ko morajo po volitvah ubogi ljudje, ki so obrestni že naprej plačali, vračevati posojila! To je tudi krščanski liberalizem, kaj ne dragi liberalci! — Šola dela preglavice liberalcem. Najprej so hoteli imeti novo šolo v Št. Rupertu in staro bi rad kupil g. Lunaček. Dobro bi bilo in šlo bi, če bi ne bilo naših vrlih mož, ki so pregledali liberalne račune in našli, da tako sedaj ne bo šlo. Liberalci zložite denar skup — in potem vas bomo pa pohvalili. — Šola hočejo tudi na Cirkniku. Mi Cirkničanom šolo privoščimo, ali vprašati pa smemo tiste liberalce, kje so bili takrat, ko se je delala šola na Kalu? Takrat je bil čas oopreti usta, ne pa zdaj po toči nergati nad enim odbornikom! — Ne kaj novega! Dopisnik »Slovenske-

ga Doma« gre iz Mirne. Adijo, pa zdrav ostani!

d Turjak. O priliki birmovanja v turjaški župniji je napravil Presvetli izlet na Sv. Ahacija in si ogledal to zgodovinsko zanimivo podružnico.

d Iz Žužemberka. Predavanje o živinoreji, ki ga je priredila naša hranilnica in posojilnica ob priliki svojega običnega zbora je bilo na vso moč poučno in zanimivo. Gospod župnik iz Dobrniča nam je važne nauke o izreji mlade živine podajal v tako šaljivi in prikupni obliki, da bi ga kar naprej poslušali. Tudi živinorejski instruktor g. Krištof, ki je za njim povzel besedo, nam je povedal marsikatero tehtno o napakah naše živinoreje. Mnogobrojni poslušalci so se razšli silno zadovoljni s tem, kar so slišali in z željo, da bi se kmalu zopet priredilo kaj sličnega. Upamo, da se bo to zgodilo, ker sta oba gg. predavatelja obljubila, da se še večkrat vidimo. — Zdravnika nimamo že celi ta mesec in ga najbrže ne bomo še kmalu dobili. Dr. Churain se je po koma; enoletnem bivanju v Žužemberku preselil na Brdo pri Lukovici, semkaj pa hodi sedaj vsak terek dr. Konvalinka iz Toplic, bivši tukajšnji zdravnik, ki je bil tu silno čislán in priljubljen. Najraje bi videli, ko bi se ta gospod zopet naselil v našem trgu. — Naše izobraževalno društvo je prelepo proslavilo spomin sv. Cirila in Metoda. Na predvečer njenega praznika je priredilo krasno razsvetljavo »pri fari«, kjer je vse žarelo v neštevilnih lučih in krasnem umetnem ognju; na sosednjem Golem vrhu pa je gorel kres, gromeli so topiči in krasne rakete so švigale proti temnemu nebu. Nad vse pa je povzdignila slovesnost večera tukajšnja društvena godba, ktera je med razsvetljavo proizvajala več komadov, ki so silno mogočno in ubrano doneli raz višave. Da je bilo v trgu in pa tudi v sosednjih vaseh vse pokoncu, se razume, saj kaj takega se ne vidi in ne sliši zlepa.

d Cerklje na Dolenjskem. Ogenj. V petek 12. t. m. okrog pol osme ure zvečer je začelo goreti gospodarsko poslopje pri Pevcu v Račji vasi. Ljudje so krepko posegli vmes in potem, ko je prihitela na pomoč požarna bramba iz Cerkelj, je bila večja nesreča preprečena. Poslopje s senom, snopjem in kupom ječmena je sicer do tal pogorelo, vendar so vrli rateški vaščanje ostali razen strahu brez druge škode. Posestnik je zavarovan in bo imel vsaj del škode pokrite. Zažiga dolže nekega dečka-sirota.

d Iz Škocijana pri Turjaku. Župno cerkev je slikal gospod Božič, slikar v Ljubljani. Slikana je v baročnem slogu, v lahkih, svetlih barvah, ki tvorijo pravo lepoto. Ornamentika je lahka in plastična, zlačenje je po malem, a umetno razdeljeno, okraski so na primernih mestih in ne prepogosti. V celi slikariji je izražena umetnost in sveta priprostost. O priliki birme 1. julija t. l. je Presvetli pohvalil to delo, g. kiparja in g. župnika Jereba, ki neumorno

zida v božjo čast. Ob tej priliki je knezoškofa sijajno sprejela škocijanska in šentjurska godba na Gradežu (30 fantov) Marijina družba, šolska mladež itd. Zvečer je priredilo izobraževalno društvo in cerkveni zbor (30 pevcev) pod vodstvom vrlega učitelja Primožiča serenado, pri kateri se je proizvajala nova krasna pesem g. A. Svetka »Pozdrav vladiki«. Pri škofovi maši je svirala na koru domača orlovska godba.

d Škocijan pri Mokronogu. V ponedeljek dne 8. julija t. l. so škocijanski liberalni fantje pobili štiri posle graščaka Ulma. V Zburih v šmarješki fari je bila svatba, kamor so šli voglarit. Zjutraj so našli potolčene grdo razrezane. Niti gospodar, niti znanci jih niso mogli spoznati radi razmesarjenih obrazov. Škocijanski junaki so bili Dulc, Rabzel, Urbinov Rudl, kovač in poštni hlapec. Eden izmed napadenih je že umrl. V petek dne 12. julija so gnali naraščaj liberalne stranke uklenjen v Novo mesto. Žalostni sadovi liberalne vzgoje.

d Sodražica. V nedeljo, dne 7. julija, je bila pri nas kanonična vizitacija in birma. Za ta dan so se trg Sodražica in vasi, skozi katere se je imel voziti Prevzvišeni, oblekle v praznično obleko. Številni slavoloki in zastave so pozdravljale višjega pastirja, ki se je že v petek pripeljal v našo župnijo. Na meji fare, v Zapotoku, ga je v spremstvu dveh podružničnih ključarjev in obilo zbranega ljudstva v prav krepkih in navdušenih besedah pozdravil ključar Sv. Magdalene g. Anton Lovrenčič. Glavni sprejem pa se je vršil na mostu v Sodražici, kjer so se zbrali občinski zastop, Orli ter obe Marijini družbi. Gasilci, ki so se tudi napovedali, so »umanjkali«. Tu je knezoškofa pozdravil v imenu občine naš deželni poslanec in župan g. Bartol, za Orle in Marijini družbi pa načelnik Orla brat Anton Stupica. Pred šolskim poslopjem pa je čakala šolska mladina z učitelji in učiteljicami. Ljubko ga je pozdravila neka šolska učenka ter mu podala šopek duhovnih cvetic. Kratko rečeno, bil je prav čeden sprejem. V soboto je presvetli maševal in pridigoval pri Novi Štiti. Zvečer pa se je sodraško izobraževalno in pevsko društvo »Glas« napravilo pred župniščem krasno razsvetljava in podoknico, za kar se je vladika lepo zahvaljeval. Birmancev je bilo nad 420. Skoro ni treba omenjati, da so se sprejema in okrašenja svojih hiš udeleževali le naši somišljeniki, ter s tem pokazali, kako ljubijo in spoštujejo svojega nadpastirja, nasprotniki pa niso niti dovolili, da bi se mlaji stavili pred njihove hiše. Hvala za odkritosrčnost! Naj pa še eden reče, da niso liberalci. Od nog do glave!

d Mirna peč. Po naključju sem dobil v roke »Slov. Narod« z dne 28. maja t. l., po naključju pravim, ker te smeti so pri nas zelo redke. V tem listu neko človeče napada našega župnika, češ, da ne gospodarijo prav z na-

branim denarjem za novo župno cerkev. Prismoda še ne ve ne, da ima vso zadevo zidanja nove cerkve občinski odbor v rokah. Pa take so liberalne čenče sploh. Kar zinejo, je laž. Zato se pa pameten človek za take ljudi toliko briga kot za lanski sneg.

Notranjske novice

n Knežak. V nekem dopisu »Slov. Doma« iz Knežaka, se je dopisnik v svojem na metre dolgem dopisu, zopet tudi vame obregnil. Med drugimi neslanimi lažmi, stoji dobesedno sledeče: »Kakšna modrost in pravičnost vlada pri nas, kaže tudi razdelitev državne podpore. — Ali ni naravnost škandal, da sta dobila to podporo bogati Uhan in še bogatejši župnik, dočim jo drugi, v resnici revni in zadolženi občani niso prejeli nič.« — (Te besede so debelo tiskane, menda zato, ker je to silno debela laž.) Ali ni vas sram, g. dopisnik, tako podlo lagati in me obrekovati. Če mi g. dopisnik dokaže, da sem jaz le za en vinar vrednosti prejel od zadnje državne podpore, ki se je razdelila, bodisi otrobe, tropine ali koruze, dam vam na razpolago vse svoje bogastvo. Delilo se je, kolikor mi je znano, — pri delitvi otrobov sem bil tudi jaz navzoč — ne po liberalnem receptu: »liberalcem groš, klerikalcem pa knof«, ampak po resnični potrebi, ne oziraje se, je-li dotični liberalce ali klerikalec. Da pa je dobil Uhan dve vreči tropin, je resnica; pa zato, ker jih liberalci, kakor se je eden izmed njih izrazil, da cementa ne mara — tako je imenoval tropine — niso hoteli. Da jih ni bilo treba nazaj pošiljati, kakor se je v nekaterih krajih pripetilo, so jih torej dobili tudi taki, katerim niso bile prej namenjene. Kako sem pa jaz bogat — to je pa menda izrodek Vaše, morda vsled zadnjega »Domoljubovega« dopisa izvanredno razburjene domišljije, da vidite tisočake, kjer jih ni. Po Vašem mnenju, tako si vsaj jaz mislim, mora župnik, ki je bogat, imeti vsaj nekoliko tisočakov kronc. Jaz pa nisem gospodar niti šestih sto kronc. Ali je morebiti pa to bogastvo? Ena kravca, trije prašički, nekaj kokoši, pa če hočete še dva psa in tri mačke povrh, potem pa nekaj skromne hišne oprave. Pa kaj ne, g. dopisnik, kaj zato, če ni res, le debelo se lagati in obrekovati, da ga spravim le ob ugled pri občanah ter ga razglasim kot bogataša, kteremu ni mar družega kot »farška bisaga«. To potrjujejo daljne besede v vašem dopisu, ki se glase: »Ali vas uči sv. vera, da je treba reveže zatirati in bogate podpirati? Ob volitvah se vam gre vedno za sveto vero, kadar pa je treba sv. vero dejansko pokazati, pa vam je vera deveta briga! Iz teh besedi je jasen vaš zlobni namen. Kaj ne, sedaj bodo zopet volitve, zato lagajmo kar se da čez duhovne, morda bomo kakšnega

volilca preslepili in vjeli. — Kako jaz reveže zatiram, bi lahko pričali vsi tisti, katerim sem od svojih bornih kronc, kolikor sem mogel pomagal v stiski ter jim posodil, pa nikdar nobenih obresti jemal ne tirjal, kar menda pri liberalnih oderuhih ni navada. Z Vašimi lažmi o mojem bogastvu bi me radi spravili ob ugled in zaupanje pri faranih in ovirali moje pastirsko delovanje. Pozivljam torej Vas, g. dopisnik, da mi dokažete vaše laži, dokler pa tega ne storite, ste nesramni lažnik in podli obrekovalec. Na vse druge neslane laži v vašem dopisu, kar se mene tiče, se mi ne zdi vredno odgovarjati, ker doslej ni bila moja navada se po časnikih preklati. — Al. Pelhani, župnik.

n Stari trg pri Ložu. Po dolgem času zopet nekaj novic. 14. junija nam je ugrabila smrt okrožnega zdravnika g. dr. Neubergerja. Služboval je v naši dolini 20 let. Bil je eden onih redkih izobražencev, ki ne mislijo samo nase, temveč se zanimajo res za to, kako pomagati ljudstvu. Zato je pa bil ves čas svojega tukajšnjega službovanja na strani onih, ki so se trudili, da rešijo kmeta raznih oderuhov in ga osamosvoje. Bil je tudi član naših organizacij. Zamudil ni nobenih volitev in vedno volil s S. L. S. Pri izvrševanju svojega poklica si je nakopal dolgotrajno bolezen, kateri je končno podlegel. Bil je več zdravnik, ki je imel zaupanje daleč izven svojega okrožja. Težko ga bomo pogrešali. Kot svojemu odkritosrčnemu prijatelju mu naše ljudstvo gotovo ohrani hvaležen spomin. — 20. junija je bil oddan na javni dražbi lov starotrške in ložke občine. Starotrški lov, gotovo eden najlepših na Kranjskem, je šel za letnih 3000 K, ložki za letnih 200 K. — Pretekli mesec je dobila naša župna cerkev tri nove spovednice, ki so ji res v kras. Napravil jih je mizarški mojster Arhar iz Vižmarij nad Ljubljano, katerega moremo za taka dela vsakemu priporočati. — Dne 23. junija je priredilo izobraževalno društvo protialkoholno predavanje, katerega uspeh je bil nad 30 novih popolnih abstinentov. Tudi v drugo stopinjo jih je pristopilo mnogo. Odkrito pa povemo, da smo pričakovali za popolno abstinenco več deklet in žen, zlasti mater, katerim napravlja nezmerčnost gotovo največ skrbi in žalosti. Upamo, da se jih še mnogo priglasi. Čas je še vedno. Oglasé se lahko vsak dan v kaplaniji. Stroškov ni nobenih. — Dne 7. t. m. je priredila šolska mladina starotrške šole šolsko veselico v društveni dvorani naše posojilnice. Udeleženci so bili jako zadovoljni. Žal, da je bila udeležba malo skromna. Mogoče je sedaj čas malo manj ugoden za take prireditve, ker smo ravno v košnji. Marsikdo si je pa tudi mislil: kaj bodo otroci napravili? Če bi bil prišel gledat, bi se bil gotovo prepričal, da je napako sodil.

n Iz Spodnje Idrije. Dne 9. julija je divjala huda nevihta okrog Spodnje Idrije. Strela je udarila pri Rupniku v hišo in jo užgala: Da niso ljudje in gasilno društvo na glas zvana hitro prihiteli na pomoč, bi bila nesreča neizogibna in bi vse pogorelo. Zvonovi so le ena potrebna reč, čeprav se

nad zvonjenjem jezé v mokraškem konzumu. — Dne 12. julija so našli že strohnelo truplo neznanega možaka v Krnicah nekoliko od steze v grmovju. Imel je pri sebi koš in harmoniko. Kdo bi bil, kdaj je ponesrečil — ni nič znanega. Mogoče bo orožniško poizvedovanje izvedelo za neznanega ponesrečenca. — Slovenske Straže podružnica je priredila dne 7. julija mnogoobiskano veselico na župnijskem vrtu. Predvečer 7. julija so naše gore zarezale v kresovih, vas je bila velik del krasno razsvetljena, iz zvonika je odmevalo po dolini ljubeznivo potrkovanje, spremljano z živahnim pokanjem neškodljivih topičev v čast sv. Cirilu in Metodu. Vsem je ta lepa cerkvena slavnost dopadla, samo socialnodemokratska sovražnost in nevoščljivost ni mogla tega pretrpeti. Zgodilo se je, da se je ob koncu pripetila našemu delavcu-rudarju mala neprijetna pri topiču. Nobeden se ni zmenil za to, ker ni bilo nič hudega, kakor to, da je moral omenjeni delavec-rudar vzeti bolniški listek za par dni. Socialnodemokratska škodoželjnost je pa šla tako daleč, da so naznanili svojega sodelavca-trpina, češ, da ne sme dobiti plače v bolniškem stanju, ker se ni ponesrečil pri delu. Naznanjen je bil od socialnih demokratov v Spodnji Idriji celo zato, ker je nosil nebo na dan sv. Rešnjega Telesa! K temu nimamo drugega pripomniti kot: Sram bodi takih ničvrednih ljudi, ki svojega sodelavca naznanjajo zaradi takih malenkosti! Saj imate socialni demokratje sedaj škandale, ki se jih lahko sramujete pred vsem svetom. Sicer pa o tem nismo še obračunali!

n Iz Idrije. V navedbi produkcije idrijskega rudnika od leta 1910. se je pripetila pomota v zadnjem dopisu. En milijon kubničnih metrov izkopljejo pač v 20 letih, ne pa v enem letu. Dotična množina bi se morala glasiti pravilno 1.000.000 kvintalov, kar je že tudi lepo število. Da se je rudnik zadnja leta tako povzdignil, ni najmanjša zasluga g. dvornega svetnika Jos. Billeka, ki je kot rudarski strokovnjak in predstojnik mož na svojem mestu. Čeprav visok dostojanstvenik, je vendar prijazen proti vsakomur ter ima vedno srce in roko odprto svojim podložnim. Bog ne odtegni svojega blagoslova idrijskemu rudniku, ki ni samo za rudarje, marveč kolikortoliko tudi za gorato okolico skoraj edini vir dohodkov! — Tretji avtomobil bo začel v kratkem voziti iz Logatca v Idrijo in nazaj. Napravil ga bo logaški špediter gosp. J. Sicherl. Če se bo napravila zveza dopolne k brzovlaku v Ljubljano in poštenu vlaku v Trst, odnosno Reko, ter ob 10. uri ponoči v Ljubljano, potem ni dvoma, da tudi ta avtomobil ne bo prazen vozil. S tem bo potujočemu občinstvu vsekako ustrezno, čeprav nimamo železnice do Idrije. Ko bi avtomobili le tako silno ne tresli, bi je prav nič ne pogrešali. — Smolo imajo naši mokrači povsod. Na sv. Ahacija dan so napravili ples v pivarni, pa je bil jako slabo obiskan. Baje je bilo z godci vred komaj 50 udeležencev na plesu. Istotako se je tudi obisk gledališke predstave »Jernej Turazer« pod režijo tržaškega igralca Valentina Bratina na predvečer praznika sv. Petra in Pavla enako slabo

obnesel. Dvomimo, da bi bilo na obeh prireditvah toliko izkupička, da bi zadostoval za plačilo godcem. — Vest o odpustitvi skladiščnikarja J. Podobnika iz službe idrijskega mokraškega konzuma je resnična. Smešno, da mokrači svoje prepire za in proti konzumu zanašajo na cesto ter branijo ponoči svojo čast z dežniki. Pod streho naj poravnajo nesporazumljenja, ker širnega občinstva prav nič ne žulijo njihovi čevlji! V nedeljo, 7. julija, je prišel iz Ljubljane znani revež Anton Kristan flikat, kar se bo še dalo. Menimo pa, da je že vse prekasno, ker je luknja že prevelika. Teža bodo tudi preklicani klerikalci »uržah«, kaj ne da? — Ogled nameravane nove ceste iz Spodnje Idrije čez Kanomljo na Oblakov vrh se je vršil v četrtek, dne 4. julija. Poleg idrijskega okrajnega odbora sta se ogleda udeležila tudi zastopnika deželnega odbora in c. kr. rudniškega ravnateljstva: gg. nadkomisar J. Krajc in rud. svetnik Jar. Šotola. Sklep ogleda je bil, da se cesta zgradi nekoliko izpremenjeno po sedanjem načrtu. S to cesto se bo svoječasno zvezala nova cesta iz Vojskega in Šebrelja. Na ta način se bo našim gorjancem odprla tako potrebna pot proti Idriji in Sv. Luciji. Pa še pravijo stari prijatelji liberalcev, da že zadostuje sedanja cesta iz Idrije v Sv. Lucijo. Seveda, če bi kmetje iz Gorenje Kanomlje in Šebreljev mogli znesti svoje vozove na hrbtu na to cesto. Potem bi že zadostovala!

n Ustje. Občinske volitve bodo tu dne 21. t. m. Agitacija se vrši v znamenju vročine, ker še senca ni, kakor je bila pred prvimi volitvami. — Vročina je zadnje dni neznosna, hude ure do zdaj še ni bilo, bojimo se je pa vsak dan. Bog nas varuj toče! — Za ples je kljub vročini in slabi letini vedno veselo razpoloženje. Bratci veseli vsi! — Glede vodnjakov je dobilo županstvo pred tremi tedni strog ukaz od deželnega odbora, da naj se že enkrat uredi vpis v zemljiški knjigi — pa županstvo se ne gane: No, se bo pa deželni odbor počasi zganil in županstvu pokazal pot preko Čavna! Tudi en vodnjak je polomljen, pa županstvo ne stori nič; bomo videli, doklej?

n Črni vrh nad Idrijo. Ker stremi naš petindvajsetletni »Domoljub« za tem, da bi bil dobrodošel gost v vsaki katoliški in slovenski hiši, kjer bi nutil stanovalcem koristen poduk ter jih obenem kratkočasil s povestimi, novicami itd., bi še tudi rad videl, da bi prihajal v naše hiše, kamor do sedaj ne prihaja. Ker pa mora več kot polovico črnovrških »Domoljubovih« naročnikov hoditi po list še več kot eno uro daleč na pošto, se je reklo, da to vendar ne gre, saj ima »Domoljub« trdne noge, bode pa sam hodil v hiše: v Trebčah, Zadlogu, Idrijskem logu, Gornjih in Spodnjih Predgrizah ter Gornjih in Spodnjih Lomeh samo pod pogojem, ako si ga vse hiše v imenovanih vaseh naročijo. Ponosen pa je že »Domoljub« tudi toliko, saj ima pri nas še čez 130 naročnikov, da bode kljub temu dohajal, če si ga tudi liberalne hiše ne naročijo — te izjeme se lahko naredijo! — »Domoljubovi« naročniki iz imeno-

vanih vasi, delajte na to, da se s par izjemami naročijo vaši sosede na list in potem boste lahko vi in vaši sosede prejeli »Domoljuba« na dom. Ob enem z »Domoljubom« boste lahko prejeli ob petkih in sobotah — morda tudi ob četrkih, ako boste želeli, tudi drugo, za vas došlo pošto na domu. — To vam želi dati »Domoljub« kot — nagrado!

Iz raznih krajev

Hrušica pri Podgradu (Gornja Istra). Premovanje govedi, katero smo imeli dne 21. junija na prostoru mlekarne, je prav lepo uspelo. Prignanih je bilo 270 glav živine, med njimi največ lepih molznih krav. Premovana je bila le gornjeinodolska pasma. To premovanje je pokazalo, da je v zadnjem času živinoreja pri nas mnogo napredovala. In ravno to je dobro in veselo znamenje, ker je tudi pri nas živinoreja glavna panoga gospodarstva. Ob priliki premovanja je kupil deželni kulturni svet šest plemenskih bikov, katere bodo razposlali po Istri. Žalostno pa je dejstvo, da se deželni kulturni svet v Poreču za nas tako malo zanima in razpiše tako malo nagrado, četudi vidijo tako krasen napredek v živinoreji. — Požar v Podbežah. Minuli ponedeljek, 8. julija, je upepelil ogenj štirim posestnikom vsa gospodarska poslopja, kratko rečeno vse. Ostalo jim je golo življenje in obleka, katero so imeli na sebi. Vsi štirje pogoreli posestniki so prav pridni gospodarji z drobnimi, nedoraslimi otročiči in povrh tega malo zavarovani. Škoda je cenjena nad 40.000 K, kar je za naše gospodarske razmere v Istri ogromna vsota. Nesrečneži so v veliki stiski in vsega usmiljenja vredni. Dobrohotni milodari naj se pošiljajo na župni urad v Hrušici pri Podgradu (Istra).

Društveni vestnik

NAPOVEDANE PRIREDITVE:

Koroška Bela. V nedeljo, 21. julija, se že enkrat priredi igra »Revček Andrejček«. Tisti, ki so zadnjič imeli vstopnice in so morali radi dežja iti domov, imajo v nedeljo prost vstop, če se izkažejo z vstopnicami. Za druge pa je vstopnina, kakor stoji na vabilih.

Iz Mekinj. V nedeljo, dne 21. julija t. l. se bo vršil v društvenem domu ob 3. popoldne občni zbor izobraževalnega društva. Na sporedu je: 1. Govor našega priljubljenega č. g. dr. Guido Ranta; 2. prememba pravil. Pridite vsi, ki priznavate korist in potrebo društva, da se ga nanovo poživljeni oklenete tem tesnejše!

Logaško krožje »Orlov« priredi v nedeljo, dne 21. julija t. l. Slomškovo slavnost, združeno z javno telovadbo v Gorenjem Logatcu. — Spored: Popoldne ob četrti na 3. uro zbirališče vseh Orlov in društev na kolodvoru v Dol. Logatcu. Pohod z zastavami in orlovsko godbo po državni cesti v Gor. Logatec. Tu sprejem pred župno cerkvijo in nato večernica. — Po večernici ljudski tabor pred župno cerkvijo; govorijo razni gg. govorniki. — Ob 4. uri javna telovadba »Orlov« na grajskem

travniku. — Velika ljudska veselica, pri kateri sodeluje orlovska godba iz D. M. v Polju. Odsek »Bogomila« preskrbi pijačo — tudi za abstinentne — in jedila, prodajo šopkov in drugo. Vstopnina: Sedeži 1 K, stojišča 30 vinarjev.

Podružnica S. D. Z. za Gorenjsko ima svoj redni občni zbor dne 24. julija 1912 na Brezjah v prostorih g. Gabrijeleča ob pol 11. uri popoldne po sledečem sporedu: Poročila odbora in preglednikov; volitev novega odbora in preglednikov; slučajnosti. Popoldne ob 2. prijateljski sestanek društvenih članov; predava tovar. Anton Leskovec: »Kako naj gremo na socialno delo med ljudstvo«.

Okrožje »Orla« Dobropolje-Velike Lašče priredi v nedeljo, 18. avgusta v Velikih Laščah okrožno javno telovadbo. Vabijo se zlasti odseki iz Dolenjske, da se prireditve v kolikor mogoče velikemu številu udeležijo. Natančni spored se pravočasno objavi. Na zdar!

POROČILA O PRIREDITVAH:

Iz Cerkelj na Gorenjskem. Kaj takega pa še ni bilo v Cerkljah — so govorili stari ljudje v nedeljo in ponedeljek. In res se je slavnost otvoritve ljudskega doma na vse strani izvrstno obnesla. Cerklje vse v zastavah — cesarskih in narodnih — tudi Hribarjeva vila je bila okrašena. Pred domom pa vse v mlajih in zelenju in cvetju, da res zaslužijo pohvalo fantje in dekleta, ki so se toliko trudili, da so ves prostor tako okusno ozaljšali. Vse je težko pričakovano 7. julija, bal smo se tudi slabega vremena — ker letos je malo lepih dni. — In kakor nalašč: vreme je bilo jako ugodno — ni deževalo — ni bilo prevroče, da so ljudje na prostem lahko sedeli pri mizah. Okoli 8. ure začno prihajati množice od različnih strani. Pred slavolokom pri Bendovih kozolcih so se zbirali Orli in vsa društva. Okoli pol 10. ure se začne spored z domžalsko godbo na čelu, Orli, izobraževalna društva, članice Marijine družbe v narodnih nošah, lepih belih pecah, bilo jih je nad 80, kar se je posebno lepo podalo. Pred domom so pozdravljali društva: g. župnik, g. župan, zastopnik izobraževalnega društva in Marijine družbe. V cerkvi je imel vlč. g. dekan Koblar lep, slovesnosti primeren govor. Po sv. maši, pri kateri sta stregla dva Orla, je bil obhod po vasi pred dom, kjer so govorili: g. Jarc, državni poslanec, g. Podlesnik, g. Demšar in tudi g. Petrič, šentpeterski župnik, je navduševal svoje rojake za pravo omiko in izobrazbo. Popoldne po litanijah se je razvila prosta, ljubka narodna veselica, pri kateri je bilo ljudstvo jako veselo in zadovoljno. Zvečer ob 8. uri se je veselica pred domom nehala; ljudje so se razšli, nikjer ni bilo najmanjšega nereda. — Bog blagoslovi dom, da prinese Cerkljanom veliko koristi za dušo in telo!

Iz Ambrusa. Praznik sv. Cirila in Metoda smo praznovali bolj slovesno v nedeljo, 7. julija. Orli so se udeležili sv. maše v kroju, društvo in obe Marijini družbi pa korporativno z znaki. Popoldne je društvo priredilo gledališko predstavo s tombolo. Dekleta so igralo »Čašico kave«, fantje pa so navrgli »Kmet in fotograf«. Obe igri sta zbudili veliko smeha, vmes so bile deklamacije in petje. Bilo je prav živahno in veselo. Društvo je pokazalo, da ima še veliko življenja v sebi.

Iz Borovnice. Na praznik sv. Janeza Krstnika so imeli otroci iz Marijinega vrta izlet na prijaznem gričku pri novi kapeli na Drašici. Ob 3. popoldne so prišli otroci, ki so se zbrali v farni cerkvi na Drašici, kjer je imel č. g. Fr. Nastran, domači kaplan, podučljiv govor za otroke in tudi za odrasle, ki bi jih bilo lahko več zraven, a za tako reč se ljudje tako ne brigajo kakor za kakšne sokolske veselice. Vendar ni manjkalo poštenih mladeničev in tudi mož, ki so se veselili in bolj zabavali z nedolžnimi otročiči, kakor so se naši nasprotniki na sokolskem balu. Ob 4. so bile v kapeli pete litanije, pred kapelo pa je deklamiralo pet dečkov in pet deklic »Češčena Marija«, potem pa je bila še na znani Brencetovi Krsnici pod drenom veselica s kratko gledališko igro »Požigalec« in potem deljenje črešenj in žemelj, za kar sta skrbeli domača duhovnika. Najbolj pa je razvedrila otroke in tudi odrasle tekma otrok v vrečah.

Prav veseli smo se zvečer razšli. Le imejte vi liberalci svojo zabavo na plesih, mi se ne brigamo za vas!

Novi Kot (Draga). 7. t. m. je pri nas priredila Kmetška zveza za kočevski okraj podučno predavanje. Predaval je živinorejski inštruktor g. Krištof. Govoril je o vzreji mlade živine, o ureditvi hlevov po navodilih umne živinoreje, drugi del predavanja je pa obravnaval prašičorejo. Predavanje se je vršilo pri imejitelju zadruga bika Juriju Lipovec. Večjo udeležbo je zavrila preteča nevihta, ki je veliko ljudi spodila k senu.

Kmetška zveza za kočevski okraj je priredila preteklo nedeljo shod v Dolenji vasi pri Ribnici. Poročal je poslanec g. Jaklič o delu kmetjskih zastopnikov v državnem in deželnem zboru. Omenjal je novo brambeno postavno, uradniško predlogo i. dr. Za njim je govoril tajnik K. Z. g. K. Škulj o pomenu in potrebi kmetjskih organizacij v gospodarske kot tudi politične svrhe. Po govoru je pristopila večina navzočih kmetovalcev h Kmetjski zvezi. Nato so se stavila na poslanca razna vprašanja, na katera so se podajala potrebna pojasnila; sklenilo se je, da K. Z. tu priredi večji shod in predavanje o živinoreji; slednje se vrši prihodnji mesec.

Dogodki križem sveta

Zopet ponesrečen zrakoplovec. Na letališču v Dunajskem Novem mestu je dne 12. t. m. padel poročnik Venczl z Etrichovim monoplanom iz višine 30 metrov na zemljo. Poročnika, ki je bil v aparatu privezan, je zagnalo 8 metrov daleč ter je obležal nezavesten. Pretresel si je možgane ter je dobil številne manj nevarne poškodbe. Letalni stroj se je popolnoma razbil.

Grozna toča. V okrajih hostinskem in bistriškem na Moravskem je dne 10. t. m. strašna toča vso žetev uničila. Škoda je ogromna.

Morilec svoje žene. V Topoji na Ogrskem so izpustili iz ječe 34letnega Antona Lörinta. Meseca februarja letos je poročil 22letno Marijo Föth. Pred 14 dnevi je zapustila žena moža. Ker se ni hotela vrniti k njemu, jo je Lörint zaklal. Morilca so zaprli. Lörint je, ko je služil pri vojaki kot pešec, zabodel nekega narednika, ko je prestal kazen, je pa v Szegedinu zaklal svojega gospodarja in bil obsojen v 12-letno ječo. Po devetih letih so ga pomilostili.

Svojo srečo prodal. Neki rododelski pomočnik je nedavno prodal v sili neko avstrijsko državno srečko za tri marke nekemu krošnjarju, kateri je dne 10. t. m. zadel nanjo 60.000 mark.

Vročina in mraz. V Ameriki vlada največja vročina, kar jo od 30 let sem pomnijo. V New Yorku je dne 10. julija vsled vročine umrlo 6, v Filadelfiji 14, v Bostonu 3 osebe. — V Čikagi je umrlo dne 12. t. m. 42, v Filadelfiji 36 oseb za solnčarico; vode je jelo primanjkovati. Nasprotno pa vlada sedaj velik mraz po raznih krajih Azije. Dne 12. t. m. je v okraju Erzerum visoko zadel sneg. Sneg je visok pol metra. Mnogo oseb in živine je zmrznilo.

Parnik se je potopil. V Buenos Airesu se je potopil dne 10. t. m. parnik »Cordoba« družbe »Hamburg—Južna Amerika«, ki je zadel v neki drugi parnik družbe »Hamburg—Južna Amerika«. Mornarji so se rešili.

Iz strahu pred Turki sta se ustrelila. V Centonu pri Rimu bi bila morala v Tripolis na vojsko kmeta Benedetto Carolis in Augusto Bernardi. Moža sta se tako bala Turkov in Arabcev, da sta se dne 10. t. m. ustrelila.

Nazadovanje francoskega pravištva. V prvi polovici letošnjega leta je umrlo v Parizu 25.758 oseb, porodilo se je pa le 24.629 otrok.

Strašno divjanje znorelega mesarja. V Eibiswaldu na Stajerskem je znorel 23letni mesar Franc Brenner. Napadel je na ulici sodnega slugo Jurija Deutschmanna in ga zabodel blizu srca, nato pa je sunil z nožem v desno stran prsi neko Terezo Gutmann. Nato je norec zbežal v bližnji gozd; ko se je pa dne 11. t. m. vrnil, je napadel neko Ivano Nickel, katero je 18krat v prsi in hrbet zabodel, da je na mestu mrtva obtežala. Naposled so orožniki norca ukrotili in ga v norišnico spravili.

Strašna nesreča v Denabyju. V premogokopu v Denabyju sta bili dne 10. t. m. dve eksploziji. Ko je drugič počilo, je delalo v rovu 160 delavcev. Pok je bil tako močan, da so ga štiri kilometre daleč čuli. Z rešilnimi deli so takoj pričeli. V rov so se podali pogumni možje, da rešijo, če je še mogoče kaj rešiti, a kmalu so se prepričali, da je izgubilo veliko ljudi življenje. Iz rova so spravili že 30 strašno razmesarjenih mrličev. Sodijo, da je izgubilo življenje 40 do 50 rudarjev. Tisti, ki so jih žive rešili, so strašno opečeni. — Naslednji dan so dognali, da je bilo skupno ponesrečenih 75 oseb. Na svetlo so prinesli doslej 70 trupel. Ko bi delavstvo radi navzočnosti kraljeve dvojice ne bilo praznovalo, bi bilo usmrčenih do 140 oseb. Požara še niso mogli pogasiti. Skupno so našli pet eksplozij. Uničene so večinoma vse varnostne naprave.

Velika nesreča v rudniku na Westfalskem. V Osterfeldu so se dne 3. julija v rudniku vneli plini, ki so povzročili veliko nesrečo: 16 mrtvih, šest težko ranjenih; med mrtvimi sta tudi dva Slovenca. Vsi razen enega so bili oženjeni, ki torej zapuščajo vdove in nepreskrbljene otroke. V nedeljo, dne 7. julija se je vršil velikanski pogreb.

Narodno gospodarstvo

Za ajdino gnojitev!

Za ajdo kupujejo naši kmetovalci že kaj radi umetna gnojila, ker so spoznali, da brez gnoja tudi ajda slabo uspeva. Ve-

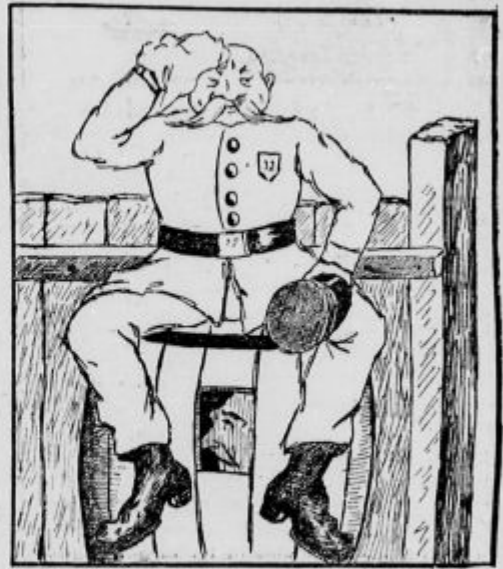
Opeharjeni policaj.

I.

Divje potepuh beži,
policaj za njim drvi.
Prav gotovo, če ga vjame,
ga v špekhamro sabo vzame.

III.

Mož postáve je komód,
da počije, hajd' na sod!
Truden potno čelo briše,
a falót obupal ni še ...

II.

„Ne boš, Jaka!“ dé falót,
urno smukne v prazen sod.
Policaj pa premišljuje
in naklepe črne kuje.

IV.

„Mislil si, boš mene vjel!
Jaz bom tebe v žakelj dél!“ —
Nogo zgrabi policaja,
sod privzdigne, proč odhaja ...

čina naših kmetovalcev pa, ki gnoji ajdi z umetnimi gnojili, stori to napako, da gnoji samo s superfosfatom. Nikdo ne more trditi, da bi bil superfosfat slabo gnojilo, ampak ravno narobe je res; gnojiti ajdi samo s superfosfatom, je le zaradi tega napačno, ker je takšno gnojenje enostransko in dobi zemlja ali pravzaprav rastline s superfosfatom edino le fosforno kislino. Ta pa ne zadošča vsem rastlinskim potrebščinam, ker one rabijo za svoj razvoj še kalija in dušika. Kmetovalci, ki že umetna gnojila dobro poznajo, vedo, da se mora gnojiti travnikom, detelji, okopavinam, vinogradom itd. ne le samo s fosfornimi gnojili, ampak tudi s kalijevimi in dušičnatimi gnojili, ker nadalje tudi vedo, da je uspeh umetnega gnojenja le tedaj docela dovoljen, ako dobe rastline vse tri hranilne snovi. Obžalovati moramo pa, da ravnaajo pri gnojenju ajde tudi takšni kmetovalci napačno, ki so v obče umni gospodarji in se držijo pri drugih delih točno načela: „Daj rastlinam popolne hrane“; le iamo ajdi dajo tako radi samo superfosfat. Ako je kdo mnenja, da ima zemlja še dovolj kalija v sebi, tedaj se isti prav gotovo noti, kajti ni je zemlje, ako se še smatra ljudi tako za bogato na kaliju, na kateri bi gnojenje s kalijem ne pokazalo nobenega uspeha. Kdor je nekoliko neveren Tomaž, naj napravi na svoji njivi najprej en majhen poizkus na ta način, da pognoji en del ajde iamo s superfosfatom, drugi del pa s superfosfatom, kalijevo soljo in čilskim solitrom. Potem bo šele videl, kako zelo je šrešil, ker je gnojil prej samo s superfosfatom. Na 1 hektar, to je $1\frac{3}{4}$ orala, je potrebno 150—200 kg kalijeve soli, 300—400 kilogramov superfosfata in 100 kg čilškega solitra. Merodajne osebe, kakor na primer potovalne učitelje, načelnike kmetijskih podružnic in druge prijatelje našega kmetijstva, ki lahko na kmeta vplivajo, uljudno prosimo na tem mestu, da opozarjajo z ozirom na obči blagor naše kmetovalce na nepravilnost gnojenja s samo fosforovo kislino, kajti prilika k temu se nudi pogosto.

Ako je mogoče, naj se potrosi kalijeve sol pomešana s superfosfatom že 14 dni ali vsaj en teden pred setvijo; ako pa to ne gre, tedaj se pa naj ta zmes pred setvijo podorje. Od čilškega solitra se potrosi le polovica pri setvi in se naj povlači — obenem z zrnem; — druga polovica pa se potrosi pozneje, ko so rastline približno za 3—4 prste visoke. Tedaj se pa naj trosi čilski soliter le ob času, ko so rastline suhe.

F. M.

1985

Bodemo li jo našli?

Iščemo gospodinjso, ki še ne uporablja Schichtovega mila?
Hočemo ji pojasniti, da je zapravljivost, če se perilo s slabim, forej dragim milom uničuje.

travniku. — Velika ljudska veselica, pri kateri sodeluje orlovska godba iz D. M. v Polju. Odsek »Bogomile« preskrbi pijačo — tudi za abstinentne — in jedila, prodajo šopkov in drugo. Vstopnina: Sedeži 1 K, stojišča 30 vinarjev.

Podružnica S. D. Z. za Gorenjsko ima svoj redni občni zbor dne 24. julija 1912 na Brezjah v prostorih g. Gabrijelečiča ob pol 11. uri popoldne po sledečem sporedu: Poročila odbora in preglednikov; volitev novega odbora in preglednikov; slučajnosti. Popoldne ob 2. prijateljski sestanek društvenih članov; predava tovar. Anton Leskovec: »Kako naj gremo na socialno delo med ljudstvo«.

Okrožje »Orla« Dobropolje-Velike Lašče priredi v nedeljo, 18. avgusta v Velikih Laščah okrožno javno telovadbo. Vabijo se zlasti odseki iz Dolenjske, da se prireditve v kolikor mogoče velikem številu udeležijo. Natančni spored se pravočasno objavi. Na zdar!

POROČILA O PRIREDITVAH:

Iz Cerklj na Gorenjskem. Kaj takega pa še ni bilo v Cerkljah — so govorili stari ljudje v nedeljo in ponedeljek. In res se je slavnost otvoritve ljudskega doma na vse strani izvršno obnesla. Cerklje vse v zastavah — cesarskih in narodnih — tudi Hribarjeva vila je bila okrašena. Pred domom pa vse v mlajih in zelenju in cvetju, da res zaslužijo pohvalo fantje in dekleta, ki so se toliko trudili, da so ves prostor tako okusno ozaljšali. Vse je težko pričakovalo 7. julija, bali smo se tudi slabega vremena — ker letos je malo lepih dni. — In kakor nalašč: vreme je bilo jako ugodno — ni deževalo — ni bilo prevroče, da so ljudje na prostem lahko sedeli pri mizah. Okoli 8. ure začno prihajati množice od različnih strani. Pred slavolokom pri Bendovih koločih so se zbirali Orli in vsa društva. Okoli pol 10. ure se začne spored z domžalsko godbo na čelu, Orli, izobraževalna društva, članice Marijine družbe v narodnih nošah, lepih belih pečah, bilo jih je nad 80, kar se je posebno lepo podalo. Pred domom so pozdravljali društva: g. župnik, g. župan, zastopnik izobraževalnega društva in Marijine družbe. V cerkvi je imel vlč. g. dekan Koblar lep, slovesnosti primeren govor. Po sv. maši, pri kateri sta stregla dva Orla, je bil obhod po vasi pred dom, kjer so govorili: g. Jarc, državni poslanec, g. Podlesnik, g. Demšar in tudi g. Petrič, šentpeterski župnik, je navduševal svoje rojake za pravo omiko in izobrazbo. Popoldne po litanijah se je razvila prosta, ljubka narodna veselica, pri kateri je bilo ljudstvo jako veselo in zadovoljno. Zvečer ob 8. uri se je veselica pred domom nehala; ljudje so se razšli, nikjer ni bilo najmanjšega nerada. — Bog blagoslovi dom, da prinese Cerkljanom veliko koristi za dušo in telo!

Iz Ambrusa. Praznik sv. Cirila in Metoda smo praznovali bolj slovesno v nedeljo, 7. julija. Orli so se udeležili sv. maše v kroju, društvo in obe Marijini družbi pa korporativno z znaki. Popoldne je društvo priredilo gledališko predstavo s tombolo. Dekleta so igrale »Čašico kave«, fantje pa so navrgli »Kmet in fotograf«. Obe igri sta zbudili veliko smeha, vmes so bile deklamacije in petje. Bilo je prav živahno in veselo. Društvo je pokazalo, da ima še veliko življenja v sebi.

Iz Borovnice. Na praznik sv. Janeza Krstnika so imeli otroci iz Marijinega vrteca izlet na prijaznem gričku pri novi kapeli na Drašici. Ob 3. popoldne so prišli otroci, ki so se zbrali v farni cerkvi na Drašici, kjer je imel č. g. Fr. Nastran, domači kaplan, podučljiv govor za otroke in tudi za odrasle, ki bi jih bilo lahko več zraven, a za tako reč se ljudje tako ne brigajo kakor za kakšne sokolske veselice. Vendar ni manjkalo poštenih mladeničev in tudi mož, ki so se veselili in bolj zabavali z nedolžnimi otroci, kakor so se naši nasprotniki na sokolskem balu. Ob 4. so bile v kapeli pete litanije, pred kapelo pa je deklamiralo pet dečkov in pet deklic »Češčena Marija«, potem pa je bila še na znani Brancetovi Krsnici pod drenom veselica s kratko gledališko igro »Požigalec« in potem deljenje črešenj in žemelj, za kar sta skrbeli domača duhovnika. Najbolj pa je razvedrila otroke in tudi odrasle tekma otrok v vrečah.

Prav veseli smo se zvečer razšli. Le imejte vi liberalci svojo zabavo na plesih, mi se ne brigamo za vas!

Novi Kot (Draga). 7. t. m. je pri nas priredila Kmetka zveza za kočevski okraj podučno predavanje. Predaval je živinorejski inštruktor g. Krištof. Govoril je o vzreji mlade živine, o ureditvi hlevov po navodilih umne živinoreje, drugi del predavanja je pa obravnaval prašičoreje. Predavanje se je vršilo pri imejitelju zadružnega bika Juriju Lipovec. Večjo udeležbo je zavrla preteča nevihta, ki je veliko ljudi spodila k senu.

Kmetka zveza za kočevski okraj je priredila preteklo nedeljo shod v Dolenji vasi pri Ribnici. Poročal je poslanec g. Jaklič o delu kmetških zastopnikov v državnem in deželnem zboru. Omenjal je novo brambeno postavbo, uradniško predlogo i. dr. Za njim je govoril tajnik K. Z. g. K. Škulj o pomenu in potrebi kmečkih organizacij v gospodarske kot tudi politične svrhe. Po govoru je pristopila večina navzočih kmetovalcev h Kmetški zvezi. Nato so se stavila na poslanca razna vprašanja, na katera so se podajala potrebna pojasnila; sklenilo se je, da K. Z. tu priredi večji shod in predavanje o živinoreji; slednje se vrši prihodnji mesec.

Dogodki križem sveta

Zopet ponesrečen zrakoplovec. Na letališču v Dunajskem Novem mestu je dne 12. t. m. padel poročnik Venczl z Etrichovim monoplanom iz višine 30 metrov na zemljo. Poročnika, ki je bil v aparatu privezan, je zagnalo 8 metrov daleč ter je obležal nezavesten. Pretresel si je možgane ter je dobil številne manj nevarne poškodbe. Letalni stroj se je popolnoma razbil.

Grozna toča. V okrajih hostinskem in bistriškem na Moravskem je dne 10. t. m. strašna toča vso žetev uničila. Škoda je ogromna.

Morilec svojo ženo. V Topoji na Ogrskem so izpustili iz ječe 34letnega Antona Lörinta. Meseca februarja letos je poročil 22letno Marijo Föth. Pred 14 dnevi je zapustila žena moža. Ker se ni hotela vrniti k njemu, jo je Lörint zaklal. Morilca so zaprli. Lörint je, ko je služil pri vojaki kot pešec, zabodel nekega narednika, ko je prestal kazen, je pa v Szegedinu zaklal svojega gospodarja in bil obsojen v 12-letno ječo. Po devetih letih so ga pomilostili.

Svojo srečo prodal. Neki rododelski pomočnik je nedavno prodal v sili neko avstrijsko državno srečko za tri marke nekemu krošnjaru, kateri je dne 10. t. m. zadel nanjo 60.000 mark.

Vročina in mraz. V Ameriki vlada največja vročina, kar jo od 30 let sem pomnijo. V New Yorku je dne 10. julija vsled vročine umrlo 6, v Filadelfiji 14, v Bostonu 3 osebe. — V Čikagi je umrlo dne 12. t. m. 42, v Filadelfiji 36 oseb za solnčarico; vode je jelo primanjkovati. Nasprotno pa vlada sedaj velik mraz po raznih krajih Azije. Dne 12. t. m. je v okraju Erzerum visoko zadel sneg. Sneg je visok pol metra. Mnogo oseb in živine je zmrznilo.

Parnik se je potopil. V Buenos Airesu se je potopil dne 10. t. m. parnik »Cordoba« družbe »Hamburg—Južna Amerika«, ki je zadel v neki drugi parnik družbe »Hamburg—Južna Amerika«. Mornarji so se rešili.

Iz strahu pred Turki sta se ustrelila. V Centonu pri Rimu bi bila morala v Tripolis na vojsko kmeta Benedetto Carolis in Augusto Bernardi. Moža sta se tako bala Turkov in Arabcev, da sta se dne 10. t. m. ustrelila.

Nazadovanje francoskega pravištva. V prvi polovici letošnjega leta je umrlo v Parizu 25.758 oseb, porodilo se je pa le 24.629 otrok.

Strašno divjanje znorelega mesarja. V Eibiswaldu na Štajerskem je znorel 23letni mesar Franc Brenner. Napadel je na ulici sodnega slugo Jurija Deutschmanna in ga zabodel blizu srca, nato pa je sunil z nožem v desno stran prsi neko Terezo Gutmann. Nato je norec zbežal v bližnji gozd; ko se je pa dne 11. t. m. vrnil, je napadel neko Ivano Nickel, katero je 18krat v prsi in hrbet zabodel, da je na mestu mrtva obležala. Naposled so orožniki norca ukrotili in ga v norišnico spravili.

Strašna nesreča v Denabyju. V premogokopu v Denabyju sta bili dne 10. t. m. dve eksploziji. Ko je drugič počilo, je delalo v rovu 160 delavcev. Pok je bil tako močan, da so ga štiri kilometre daleč čuli. Z rešilnimi deli so takoj pričeli. V rov so se podali pogumni možje, da rešijo, če je še mogoče kaj rešiti, a kmalu so se prepričali, da je izgubilo veliko ljudi življenje. Iz rova so spravili že 30. strašno razmesarjenih inrličev. Sodijo, da je izgubilo življenje 40 do 50 rudarjev. Tisti, ki so jih žive rešili, so strašno opečeni. — Naslednji dan so dognali, da je bilo skupno ponesrečenih 75 oseb. Na svetlo so prinesli doslej 70 trupel. Ko bi delavstvo radi navzočnosti kraljeve dvojice ne bilo praznovalo, bi bilo usmrčenih do 140 oseb. Požara še niso mogli pogasiti. Skupno so našli pet eksplozij. Uničene so večinoma vse varnostne naprave.

Velika nesreča v rudniku na Westfalskem. V Osterfeldu so se dne 3. julija v rudniku vneli plini, ki so povzročili veliko nesrečo: 16 mrtvih, šest težko ranjenih; med mrtvimi sta tudi dva Slovenca. Vsi razen enega so bili oženjeni, ki torej zapuščajo vdove in nepreskrbljene otroke. V nedeljo, dne 7. julija se je vršil velikanski pogreb.

Narodno gospodarstvo

Za ajdino gnojitev!

Za ajdo kupujejo naši kmetovalci že kaj radi umetna gnojila, ker so spoznali, da brez gnoja tudi ajda slabo uspeva. Ve-

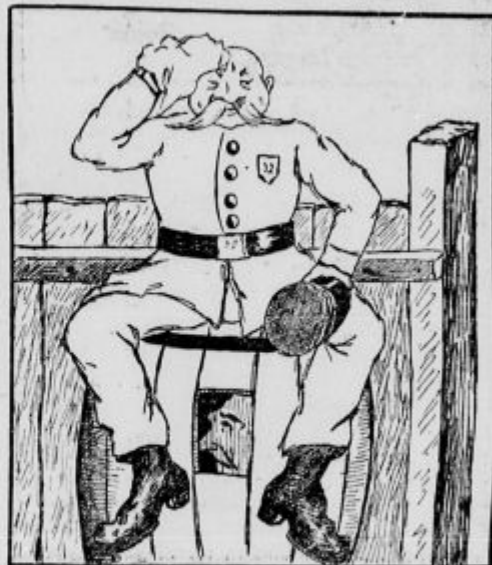
Opeharjeni policaj.

I.

Divje potepuh beži, policaj za njim drvi. Prav gotovo, če ga vjame, ga v špekhamro sabo vzame.

III.

Mož postave je komód, da počije, hajd' na sod! Truden potno čelo briše, a falót obupal ni še ...

II.

"Ne boš, Jaka!" dé falót, urno smukne v prazen sod. Policaj pa premišljuje in naklepe črne kuje.

IV.

"Mislil si, boš mene vjel! Jaz bom tebe v žakelj dél!" — Nogo zgrabi policaja, sod privzdigne, proč odhaja ...

šina naših kmetovalcev pa, ki gnoji ajdi z umetnimi gnojili, stori to napako, da gnoji samo s superfosfatom. Nikdo ne more trditi, da bi bil superfosfat slabo gnojilo, ampak ravno narobe je res; gnojiti ajdi samo s superfosfatom, je le zaradi tega napačno, ker je takšno gnojenje enostransko in dobi zemlja ali pravzaprav rastline s superfosfatom edino le fosforno kislino. Ta pa ne zadošča vsem rastlinskim potrebščinam, ker one rabijo za svoj razvoj še kalija in dušika. Kmetovalci, ki že umetna gnojila dobro poznajo, vedo, da se mora gnojiti travnikom, detelji, okopavinam, vinogradom itd. ne le samo s fosfornimi gnojili, ampak tudi s kalijevimi in dušičnatimi gnojili, ker nadalje tudi vedo, da je uspeh umetnega gnojenja le tedaj dočela dovoljen, ako dobe rastline vse tri hranilne snovi. Obžalovati moramo pa, da ravnajo pri gnojenju ajde tudi takšni kmetovalci napačno, ki so v obče umni gospodarji in se držijo pri drugih delih točno načela: »Daj rastlinam popolne hrane«; le samo ajdi dajo tako radi samo superfosfat. Ako je kdo mnenja, da ima zemlja še dovolj kalija v sebi, tedaj se isti prav gotovo moti, kajti ni je zemlje, ako se še smatra ljudi tako za bogato na kaliju, na kateri bi gnojenje s kalijem ne pokazalo nobenega uspeha. Kdor je nekoliko neveren Tomaž, naj napravi na svoji njivi najprej en majhen poizkus na ta način, da pognoji en del ajde samo s superfosfatom, drugi del pa s superfosfatom, kalijevo soljo in čilskim solitrom. Potem bo šele videl, kako zelo je žesil, ker je gnojil prej samo s superfosfatom. Na 1 hektar, to je 1³/₄ orala, je potrebno 150—200 kg kalijeve soli, 300—400 kilogramov superfosfata in 100 kg čilškega solitra. Merodajne osebe, kakor na primer potovalne učitelje, načelnike kmetijskih podružnic in druge prijatelje našega kmetijstva, ki lahko na kmeta vplivajo, uljudno prosimo na tem mestu, da opozarjajo z ozirom na občji blagor naše kmetovalce na nepravilnost gnojenja s samo fosforovo kislino, kajti prilika k temu se nudi pogosto.

Ako je mogoče, naj se potrosi kalijeve sol pomešana s superfosfatom že 14 dni ali vsaj en teden pred setvijo; ako pa to ne gre, tedaj se pa naj ta zmes pred setvijo podorje. Od čilškega solitra se potrosi le polovica pri setvi in se naj povlači — obenem z zrnom; — druga polovica pa se potrosi pozneje, ko so rastline približno za 3—4 prste visoke. Tedaj se pa naj trosi čilski soliter le ob času, ko so rastline suhe.

F. M.

1985

Bodemo li jo našli?

Isčemo gospodinjo, ki še ne uporablja Schichtovega mila?
Hočemo ji pojasniti, da je zapravljivost, če se perilo s slabim, torej dragim milom uničuje.

V.

Do Ljubljan'ce pot pelja,
kamor s sodom trešči ga.
Policaj kriči in psuje,
ptiču srce poskakuje!

Za kratek čas

Eno k drugemu. A (v gostilni svojemu so-
sedu): »Kadil bi rad, kakšne so tukaj smodke?«
— B: »So že še, če se pivo zraven pije!« — A:
»In kakšno je pivo?« — B: »Če se kadi vmes, je
že še!«

Oče in sin (ribniška). Fant zajaše konja,
pa je kmalu na tleh. Oče: »Preteto ne bodi,
kako more vunder člouk s kojna past'?!« —
Sin: »Kaku ste čudni! Kaj majn'te, de bom v
luft obvisu!«

Čudna enakost. Anže in France sta tako
neumna, da nihče ne vé, kateri je bolj zabit.

SKRIVALNICA.

Kje je medved?

Uganke ali zastavice.

Kraljev izprehod.

v	e	č	e	d	u	a	t
e	r	j	v	a	r	a	l
d	n	r	u	d	a	m	z
d	a	č	g	k	n	e	j
o	m	a	a	o	a	t	u

Zastavica.

I.

a	a	a	a	šivarsko orodje
g	g	h	h	?
l	l	l	l	zvezda.
n	t	u	u	drevo.

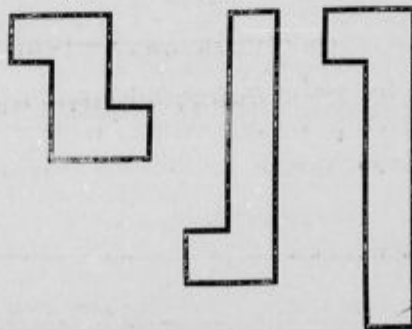
II.

a	a	i	i	pijača.
n	n	o	o	grenčica.
o	o	p	p	?
š	t	v	ž	cerkveni dostojanstvenik.

Zastavica.

Izstriži si iz papirja tri takšne obrazce, ka-
kor je št. 1, potem po enem, kakor kaže št. 2
in 3 in sestavi iz tistih papirnatih koščkov križ.

št. 1   št. 2   št. 3

REŠITEV UGANK V SLAVNOSTNI ŠTEVILKI.

Trozložna beseda:

Zvestoba.

Starokrščanski napis:

Spominu petindvajsetletnice »Domo-
ljuba« postavil I. R.

Mnenje gospoda dr. A. Knizeka,
primarija za notranje bolezni v Štefa-
novi bolnišnici

Reichenberg.

Gospod J. Serravallo

Trst.

Z veseljem Vam poročam o poiz-
kusih, narejenih z Vašim Serravallo-
vim Kina-vinom z železom. Rabim ta
pomoček z dobrim uspehom, odkar so
ga iznašli, v mnogih slučajih malokrv-
nosti, šibkosti prebavljanja, težki kon-
valescenci po prestani bolezni, kakor
tudi v mnogih živčnih nerednostih
organizma, ki se pokažejo posebno pri
malokrvnih osebah in dosežem skoro
brezizjemno zaželjene uspehe. Pripo-
moček jemljejo vsi radi; vsi ga lahko
prenašajo; more se ga tudi podati več
tednov zaporedoma, ne da bi povzročil
nikakih nadleg, ne subjektivnih, ne
objektivnih in uporablja se ga lahko
toliko pri dečkih, kakor pri ženskah in
moških. Smem ga smatrati na podlagi
svojih raziskovanj kot eno izmed naj-
boljših železnatih krepil, brez katerega
ne morem biti.

Reichenberg, 23. sept. 1906.

Dr. A. Knizek.

Usi, ki ste skrbni možje in očetje!

Ali hočete vsaj 10 vinarjev žrtvovati za
svojo, oziroma za prihodnost svojih otrok?
Potem pišite „Slovenski Straži“ v Ljubljani po
knjižico gosp. župnika Haaseja o ljudskem za-
zavarovanju, ki se vsakomur določje popolnoma
zastonj. 2156

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Brno, 10. julija: 74. 28. 50. 53. 80.

Linc, 13. julija: 78. 83. 13. 84. 8.

Trst, 13. julija: 5. 63. 78. 58. 28.

MOJA STARA

izkušnja me nči, da moram za nego kože rabiti le
Steckenperd lilijna mlečno mila Bergmanna & Co., Tešn ob
Labi. Komad po 80 vin. se dobiva povsod. 442 II 12

Tržne cene

za 100 kg.

Ljubljana, 16. julija 1912.

Deželni pridelki:	Cena		Zivina, meso	Cena	
	K	v		K	v
Pšenica	25	20	Živa vaga:		
Rž	22	20	Goveda pitana	83	—
Ajda	23	49	Teleta teža	110	—
Jecmen	19	—	Teleta mala	104	—
Oves	23	50	Prasici	135	—
Proso belo	26	40	Koštrani	100	—
Proso rumeno	18	60			
Koruzna stara	20	50	Kuretina in drugo:		
Koruzna nova	—	—	Maslo kuhano od		
Leča	—	—	K 200— do	250	—
Grah	28	80	Maslo surovo od		
Laneno seme	39	60	K 200— do	350	—
Grašica	20	—	Slanina sveža: Spehl	164	—
Domača deteja	—	—	Slanina prekajena	174	—
Fizol Ribčan	37	—	Mast svinjska	166	—
Fizol P'repeljar	37	40	Loi	94	—
Fizol Mandalon	37	10	jajca 100 komadov	7	20
Cebula	17	—	Fisanci	1	13
Krompir	8	—	Golobi	—	75
Zelje sveže	—	—	Raca	2	50
Zelje kislo brez			Gos	5	50
soda	—	—			
Repa gorenjska	104	—	Kolonijalno hlago		
Repa sveža	—	—	na dobelo:		
Repa kisla brez			Riz Rangon od		
soda	—	—	K 28— do	42	—
Brinje	—	—	Kava Santos od		
Kumna	74	20	K 278— do	206	—
Orehi	—	—	Sladkor	50	—
Gobe suhe	300	—	Petrolei	26	50
Ježice	—	—			
Zelod	—	—			
Smrekovi storži	—	—			
Seno	4	50			
Slama	3	40			
Stelja	2	60			

Gospodarska zveza v Ljubljani

priporoča

svojo veliko zalogo špicerij-
skega in kolonijalnega blaga
trgovcem na deželi.

V zalogi ima pristna domača vina.

4 tedno
za
poskušnjo
in
na ogled

pošiljam ceno moja preizku-
šena kolesa oziroma »Bohe-
mia« pneumatiko in po sa-
mezne dele koles. Zmerni pla-
čilni pogoji, I. ustrojeni cenik
zastonj! F. Dušek, tov. rna,
Opotno, St. B. Nr. 2109, Češko.

Kuverte s firmo
- račune itd
izvršuje natančno po
: naročilu :
: Katoliška :
: tiskarna :
v Ljubljani

Naročajte naravnost iz Ljubljane od prve razpošiljateljske trgovine razno blago in obleke.

Izvleček iz cenika.

661

Bela kotenina

močna, bela kotenina . . . . . meter	40	vin.
fina, bela kotenina . . . . . "	47	"
posebno fina, bela kotenina . . . . . "	50	"
amerikansko platno . . . . . "	56	"
čisto mehka kotenina . . . . . "	48	"
fina . . . . . "	53	"

Kotenina za rjuhe,

140 do 150 cm široka

prve vrste	K 1-10
finejše vrste	" 1-35
najmočnejše vrste	" 1-45

Koltri (odeje)

rudeči, veliki	K 6-60
satenasti s pisano podlogo	" 9-
satenasti s satenasto podlogo	" 10-50

Flanelaste odeje

renejše vrste, tigraste	K 2-
finejše, lepo rožaste	" 2-50
zelo fine, lepo rožaste	" 3-80

Konjske plahte

cenejše vrste	K 2-
boljše	" 2-60
debele in težke vrste	" 4-80
fine, suknene	" 6-50

Izgotovljene slamnice

navadne velikosti in vrste . . . . K 2-20

Cvilh za blazine

po kakovosti blaga, 120 cm široko po 90 vin,
K 1-20, K 1-50, K 1-70.

Ženski pasovi

Pasovi komad K 1-10, K 1-50, K 1-80.

Modrci

K 1-80, K 2-30, K 2-70, K 3-, K 5-.

Klotasti predpasniki

od K 1-20 do K 3-40.

Perilni predpasniki

od K 1-12 do K 140.

Ženske srajce iz bele mehke kotenine

lepo opisane K 2-40 do K 3-.

Moške srajce, bele in pisane

od K 2- naprej.

Kambrikasti ostanki

25 metrov skupaj zavitek	K 10-
25 metrov " "	" 12-50

Hlačevine za moške obleke

120 cm široka, meter od K 1-70 do K 3-20.

Sukneni ostanki za moške obleke

3-20 m dovolj za obleko celi ostanek K 9-
K 12-, 14-50 svitlo in temno.

Ostanki ženskega blaga

v različnih barvah široko, m od 85 v naprej.

Naročajte toraj tu navedeno blago v Vašo zadovoljnost, ker se pošilja proti povzetju, čez K 20- poštine prosto.

R. Miklauc, Ljubljana, Stritarjeva ulica št. 5.

Št. 1038. 14kar. zlato K 13.-
Št. 1038. Novo zlato K 6.40
Št. 1064. Zlato na srebro
K 2.70

Šr. 1046. 14 karat zlato
K 9.-
Šr. 1046. Novo zlato K 4.70
Šr. 1068. Zlato na srebro
K 2.50

Kesal

se je dosedaj se vsak, ki je kupil uro, zlatino in srebrnino, predno je videl veleznimivi in bogato ilustrovani cenik

H. Suttnerja

v Ljubljani, Mestni trg št. 25

ker se je moral prepričati, da se dobi tam res dobro trpežno in okusno blago po nizki ceni. Zahtevajte toraj predno se odločite za kak nakup cenik, ki se Vam dopošlje tako, poštine prosto.

H. Suttner

Ljubljana

Mestni trg št. 25

Največja eksportna tvrdka ur, zlatnine in srebrnine.

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.

Tovarniška znamka

„IKO“

Zastoni

dobi vsakdo

H. Suttnerjev

vlezanimivi in bogato ilustrovani cenik za ure, zlatino in srebrnino, kdor žrtvuje

5 vinarjev

za dopisnico na tvrdko

H. Suttner

v Ljubljani, Mestni trg št. 25.

Predno se odločite za nakup ur, zlatnine in srebrnine zahtevajte cenik.

Št. 1109. 14-kar. zlato z opal-kam. K 9.70

Št. 1149. Srebrna broška K 1.50

Zlato na srebro K 3.-

Št. 748. K 13.50

Št. 523. K 12.50

Št. 748. Srebrna cil-rem., z dvojnatinim pokrovom, trpežno kolesje na 6 kamnov, K 13.50
Št. 523. Srebrna anker-rem., Roskopf, z dvojnatinim pokrovom, trpežno kolesje, K 12.50

Št. 873. Nikelnasta verižica z obeskom	K 2.20
Št. 854. Srebrna verižica s srcem trivrstna	" 5.70
Št. 854. " " " " 4 vrstna	" 7.50
Št. 854. " " " " 5 " "	" 9.-
Št. 853. " " " " 6 šestimi srci	" 12.20
Št. 853. " " " " 8 " "	" 15.80
Št. 861. " " " " 10 " "	" 26.-
Št. 860. " " " " 15 " "	" 42.-

Št. 720. K 9.70
Št. 723. K 11.70

Št. 735. K 13.-
Št. 736. K 13.70

Št. 735. K 13.

Št. 735. Srebrna cil-rem., z močnimi pokrovi, fino kolesje, na 6 kamnov, K 13.-
Št. 723. Jednaka nekoliko večja K 11.70
Št. 736. Jednaka nekoliko večja z zlatim obročkrom, K 13.70
Št. 720. Srebrna cil-rem., z navadnim kolesjem, brez okraska, K 9.70